

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izhaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

STRAŽA

Naročnina lista:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vin. od 6 redne
petitvrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

St. 68.

Maribor, dne 17. junija 1910.

Letnik II.

Zadružni dan.

Lep praznik je praznovala včeraj dne 16. t. m. zadružna misel v Mariboru. Akoravno vsepovsod čaka našega kmeta, ki mu tako nagajajo vremenske spremembe, ogromno dela, se je vendar zbralo lepe število odličnih mož iz vseh delov Spod. Štajerja k skupščini pododbora Zadružne zveze v Maribor.

Skupščino je otvoril dr. Hohnjec. V svojem nagovoru je povdarjal velike uspehe naše gosobodarske organizacije, pozdravljal došla poslanca Pišeka in Novaka, ter nadalje ravnatelja Zadružne zveze v Ljubljani, častitega gospoda Travna in deželnega živinorejskega nadzornika gospoda Jelovškega. H koncu je prosil gospoda ravnatelja, naj prevzame predsedstvo.

Ravnatelj Traven prevzame predsedstvo in podeli besedo

nadzorniku Jelovšku.

Gospod nadzornik je v daljšem, zanimivem govoru razmotrival o stanju živinoreje (na Spodnjem Štajerskem, o važnih pasmah in o sredstvih za povzdigo živinoreje.

Stanje živinoreje.

Najprvo je povdarjal, da spodnještajerska živinoreja še ni na tako slabih nogah, kakor po drugih sosednih kronovinah. Vstrajno in dosledno delo za to poklicanih faktorjev je pripomoglo, da imamo v mnogih krajih zelo lepo cvetočo živinorejo, s katero se lahko ponašamo pred svetom. Seveda je v tem oziru še dovolj neizorane ledine in se morajo razmere še zdatno izboljšati.

V prvi vrsti moramo pri tem paziti na

razne pasme.

Mi se moramo vedno dobro zavedati, da tuja, importirana, plemena na uspevajo in da moremo pričakovati uspehov samo od domače pasme, katero moramo seveda izboljšati.

V tem oziru se je na Spodnjem Štajerskem že veliko dobrega storilo in z veseljem lahko povdarjamo, da je po večini že povsod vpeljana domača in enotna pasma.

Kar se plemena tiče, imamo na Spod. Štajerskem dve polovici. Za rogaški, šmarski, laški, brežiški in kozjanski okraj je določena sivo-pšenična ali murepoljska pasma. Za gornjegrajski, šoštanjski,

slovenjgraški, marenberški, šentlenarški okraj pa domača belo-žolta ali marijedvorska pasma.

Akoravno si ta ločitev pridobiva vedno več prijateljev, se vendar žalibog zlasti Slov. gorice ne odločijo za marijedvorsko plemo, ki bi bilo najboljša. Okraji Ptuj, Ormož, Ljutomer ne store v tem oziru nobenega koraka.

Ako bomo enkrat strogo delili Spodnji Štajer v dve polovici in ne bomo mešali obeh, ali mogoče še drugih pasem, ter bomo skrbeli za dobro odgojitev plemenit, potem bomo našo govedorejo silno dvignili.

Bikorejske zadruge.

Eden najvažnejših faktorjev pri povzdigi in pri pospeševanju živinoreje je skrb za bikorejo. Pri tem moramo imeti pred očmi sledeče:

Najprvo moramo vedeti, da ne smemo spuščati premladih, še nedorašenih bikov, ker se-le od popolnoma izrašenih dobimo pravo plemo. Potem se moramo odnavaditi, da bi bike preveč opitali in bi jih nič ne vtrdili z vsakdanjim vpreganjem in pašo.

Konečno pa mora nas vse prevevati prepričanje, da bomo imeli res lepe bike in lepo plemo le, ako osnujemo bikorejske zadruge, potem katerih lahko dobimo razne podpore, ki pa tudi zabranjujejo, da bi se bika-plemenjaka preveč izrabljalo in pasmo skvarilo.

Svinjereja.

Zelo važen del naše živinoreje je tudi svinjereja. Po drugih deželah so jo zelo zanemarili, zato je sedaj prešičje blago v cenah silno poskočilo. Paziti moramo zelo skrbno tudi na to panogo naše živinoreje in v prvi vrsti z dobrimi mrjaseci-plemenjaki ohraniti vedno zdravo, krepko in zdravo plemo.

Debata.

Predavanju, ki so mu zbrani pazno sledili in na koncu burno pritrjevali, je sledila živahna debata. Govorili so:

Župnik Čede, ki je izrazil željo, naj bi listi prinašali obširnejša poročila o Jelovškovih govorih, da se bodo ta načela bolj posplošila; poslanec Pišek, ki je vabil gospoda Jelovškega k pogostejšemu prihodu na naša zborovanja; poslanec Novak, ki je opozarjal na dejstvo, da naša živinoreja v mnogih krajih radi tega propada, ker so nekateri kmetje tako zaslepljeni, da pomagajo raznim meščanskim nemškutarjem do zmag v okrajnih zastopih, ki se potem za kmečke koristi še zmenijo ne; nekateri drugi go-

vorniki, ki so stavili razna vprašanja, in (ponovno) gospod nadzornik Jelovšek, ki je radevolje dajal pojasnila in nasvete posebno radi snovanja bikorejskih zadrug, radi izboljšanja pašnikov in radi vzornih hlevov.

Delo pododbora Zadružne zveze v Mariboru v letu 1909.

(Poročal dne 16. junija na skupščini v Mariboru Vlad. Pušenjak.)

L. 1907 in 1908 sta bili leti ustanovitev; v teh letih se je ustanovila večina spodnještajerskih zadrug. Dočim je koncem leta 1906 pripadalo Zadružni zvezi v Ljubljani le 25 zadrug, šteje ista koncem leta 1909 že 93 članic in zdaj že nad 100 zadrug. Izmed 93 članic koncem leta 1909 je

69 posojilnic rajfajznovk,
11 posojilnic mešanega ustroja,
7 kmetijskih zadrug,
2 pašniški zadrugi,
2 stavbinski zadrugi,
1 mlekarska zadruga,
1 osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje.

V letu 1909 se je ustanovilo 9 zadrug, in sicer 7 rajfajznovk, 1 stavbinska zadruga in 1 osrednja zadruga za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje. Leto 1909 ni bilo toliko leto ustanovitev, kakor izpopolnitev in utrditve naših organizacij.

Cela naša organizacija izkazuje lep napredek; akoravno obstoji pretežna večina teh posojilnic le par let, akoravno so skoraj vse posojilnice rajfajznovke, vendar izkazuje naša organizacija koncem l. 1909 okroglo 17.000 članov, 21.000.000 K prometa, 10 milj. kron hranilnih vlog in 41.000 K čistega dobička. Stanje hranilnih vlog, kakor osobito dejstvo, da preostaja naši mladi organizaciji nad 2.000.000 kron odvišnega denarja, priča, da ima ljudstvo zaupanje do naše kmečke organizacije; ti veseli pojavi pa nam tudi dajo veselo upanje, da nam bo mogoče, vse cilje, katere smo si postavili, doseči.

Izpopolnitev organizacije.

Izpopolnitev zadružne organizacije je bilo glavno delo preteklega leta. Poučevalo se je ne le o priliki prvih uradnih dnevo, o priliki pregledov in revizij funkcionarje zadrug o poslovanju, o njih dolžnostih, temveč skrbelo se je za to, da prodre zadružna misel in se vzbudi zanimanje za zadružništ-

Mesto je vedno napredovalo. Nova poslopja, palače, tovarne, trgovine so nastale. Ko je bil Friburg od Berna napaden in je od Avstrije zastoj pričakoval pomoči, se je zatekel pod gospodstvo savojskih vojvodov (1452—1477).

Ko pa se je začela burgundska vojska s Švico, je stal Friburg na strani švicarskih kantonov. Postal se je mestic Murten, Avansa (staro rimsko mesto Aventicum) in pa drugih krajev.

Dne 22. junija 1476 je bila krvava bitka pri mestecu Murten. Karol, vojvoda burgundski, je bil popolnoma premagan. Na bojišču, kjer so se borili Švicarji za svojo prostost, stoji sedaj velikanski obelisk, ki oznanjuje potomcem hrabrost njihovih pradedov. Vsako leto se obhaja v nedeljo po 22. juniju v cerkvi svetega Nikolaja prav slovesno ta spomin sijajne zmage.

Leta 1481 je bil sprejet Friburg v zavezo (Eidgenossenschaft). Od zdaj naprej je zgodovina Friburga tesno združena z zgodovino zaveze.

Ko je prihrula v 16. stoletju reformacija nesrečnega spomina in pretrgala vez verske edinosti v Švici, je bil Friburg oporišče katoliške vere v Švici. Velika zasluga gre v tem oziru jezuitskemu in kapucinskemu redu.

S prihodom bl. Petra Kanizija S. J. 10. dec. 1580 se je odprl kolegij.

Nekaj let pozneje, leta 1611, so kapucini sezidali samostan (pravzaprav država).

Ko je bilo mesto Lozan, škofijska stolica lozanskega škofa, od protestantovskega Berna leta 1536 premagano, je moral škof zapustiti svojo rezidenco in je pribežal v Friburg; in tako še dandanes stoji škof Lozan-Geneva v Friburgu.

Leta 1798, 2. marca, je bil Friburg okupiran od Francozov. Vojni davek, ki je znašal 2 milijona, je

PODLISTEK.

Friburg v Švici.

I.

Popis mesta.

1. Splošno. Ker se je Friburg v zadnjem času že večkrat imenoval in ker dandanes slovi po vsem svetu zaradi svoje katoliške univerze, zato upamo, da vstrežemo cenjenim čitateljem, ako podamo tukaj na kratko popis in zgodovino mesta Friburg.

Mesto Friburg, glavno mesto kantona Friburg, ima okoli 20.000 prebivalcev in zavzema glede svoje slikovite lepote brez dvoma prvo mesto med vsemi švicarskimi mesti. Krasna, romantična lega mesta, stari umotvori, vse to je kakor magnet, ki marsikateriga privabi pogledat mesto Friburg.

Mesto samo bi lahko delili v tri dele: spodnji del mesta, skozi katerega teče reka „Saane“, srednji del, ki je središče mesta in pa zgornji del, ki se imenuje „Gambach“, na majhnem gričku, obsejan s krasnimi vilami. Z zgornjega dela mesta je lep razgled na srednje mesto, na krasno-divno okolico, na ponosne Friburške alpe.

Starodavni štirje stolpi, ki spominjajo na burno in bojovito preteklost, stojijo še zdaj prav mogočno in ponosno, kakor da bi hoteli pripovedovati epizode iz preteklih bojovitih časov. Čez vsa druga poslopja in hiše pa gleda ven stolp katedrale svetega Nikolaja.

Vse ulice so še ohranile značaj in značilne znake srednjega veka.

Friburg, to kulturno mesto, to historično mesto, pa tudi ni zaostalo za drugimi, še tako naprednimi mesti v Švici. Mlada univerza, krona vseh vzgojevalnih institutov, se razvija vedno bolj in bolj.

Ker leži mesto na meji med nemškim in francoskim elementom, tedaj je prav lepa prilika se naučiti oba jezika. Predavanja na univerzi, javni govori, tehnika in trgovinske šole, znanstvena, literarična, kakor tudi umetniška, društva — vse to še bolj povzdigne mikavnost mesta.

Okolica mesta je kakor nalašč ustvarjena za krasne izprehode: orjaška viseča mosta, senčnati nasadi, dolgi drevoredi, lepi prostori, lične poti, krasne doline, globoki prepadi in klanci, solnčnati grički in razgledi na okrog in okrog, vse to more vsakega prijatelja narave v največji meri zanimati!

2. Zgodovinska stran mesta. V začetku 12. stoletja je bil Friburg majhen, neznan kraj z nekaterimi hišami. Leta 1177 je dal Berhtold IV., vojvoda rodu Zähringen (1152—1186), temu majhnemu kraju ime Friburg (Freie Burg, Freiburg). Nadalje je sezidal tudi močan grad, prebivalce Friburga je oprostil od nekaj davkov, in jim je je podelil pravico, da si smejo sami voliti svojega predstojnika (poglavarja). Prej imenovani vojvoda je dal tudi sezidati majhno cerkvico na čast sv. Nikolaja. In pozneje se je na dotičnem prostoru sezidala sedanja gotiška cerkev.

Ko so vojvodi rodu Zähringen izumrli, pride Friburg v posest grofov Kyburg (1218—1277). Mesto se je vedno bolj razširjevalo. Novi deli mesta so nastali, stolpi, cerkvice in samostani sezidali. Tudi frančiškani so se naselili in sezidali cerkev s samostanom (1256—1275).

Pozneje pride Friburg pod žezlo Habsburžanov (1277—1452).

vo med vsem kmečkim prebivalstvom na Spodnjem Štajerskem.

V ta namen se je priredilo 45 predavanj; predavalo se je o rajfajznovkah, o kmečkem vprašanju, o zadružnih centralah, o našem bodočem gospodarskem delu, o zadružništvu, o zadružni prodaji živine, o stavbinskih zadrugah, o zadružništvu in sodelovanju mladine itd.

Razun tega se je predavalo v zelo dobro obiskanih socialnih tečajih v Braslovčah, Brežicah in Ptujju o zadružništvu in kmečkem vprašanju. Krasno uspel je zadružni tečaj v Celju, kateri se je vršil v času od 11. do 16. januarja 1909.

S ponosom lahko trdimo, da tvorijo naši zadružni tečaji tako privlačno silo, kakor nobeni drugi tečaji na jugu naše države. Dokaz tej trditvi je dejstvo, da se priglasijo leto za letom okrog 100 mož in mladeničev za obisk zadružnega tečaja. Zadružnega tečaja v Celju se je udeležilo okrog 60 mož in mladeničev; dne 15. januarja, ko se je vršil obenem tudi bilančni tečaj za tajnike posojilnic, je bilo celo 80 udeležencev.

Organizacija okrožnih zadružnih shodov se je skoraj popolnoma izvedla. Vršili so se okrožni zadružni shodi v Št. Lovrencu na Dravskem polju, Rečici ob Savinji, Št. Petru v Sav. dolini in v Velenju. Ti okrožni zadružni shodi so prava šola za funkcionarje zadrug. Na teh shodih se spoznajo funkcionarji sosednjih zadrug, pridejo v stik z funkcionarji zveze, se pouče o vseh nedostatkih poslovanja, imajo pa tudi priliko v debati izraziti svoje želje in zahtevati pojasnila.

Na okrožnih zadružnih shodih pa se vrše tudi predavanja o aktualnih zadružnih in gospodarskih vprašanjih. Obisk vseh okrožnih shodov je bil zelo lep, vršile so se dolgotrajne in zelo zanimive debate. Naše stremljenje je, vsako leto v vsakem okrožju prirediti po jeden okrožni zadružni shod.

In vspehi tega izobraževalnega dela? Že danes opažamo na gospodarskih shodih, da je zanimanje za gospodarska vprašanja dosti večje, kakor je bilo pred leti, o čemur pričajo živahne debate na shodih in v tečajih. Opažamo pa tudi, da raste misel za zadružništvo in da prešinja najširše sloje zavest, da nudi zadružništvo neprecenljivo sredstvo za ojačenje in gospodarski napredek kmečkega stanu.

V a ž n a v p r a š a n j a.

Razun organizatoričnega delovanja si je pod-odbor stavil nalogo zasledovati vse važne pojave v gospodarskem življenju in je zavzel svoje stališče povsod in vselej, kjerkoli in kadarkoli se je šlo za interese kmečkega stanu. Posebno se je lausko leto pečal s vprašanjem prodaje vina, povzdige živinoreje, in skupne prodaje živine.

Glede zadružne prodaje vina se še do sedaj ni moglo storiti primernih korakov, cela zadeva pa se vedno proučava in se bo, ko bodo dani potrebni predpogoji, tudi v tem oziru nekaj ukrenilo.

Ko je iz dogodkov v državnem zboru bilo razvidno, da bo vlada dobila večino za pooblastilni zakon in ko se je obenem s pooblastilnim zakonom obljuboval poseben zakon za pospeševanje živinoreje in vnovčevanje živine, je pododbor, uvažujoč na eni strani škodo, katera bo zadela našo živinorejo vsled uvoza živine iz tujih držav, na drugi strani pa upoštevajoč potrebo povzdige živinoreje in boljšega vnovčevanja živine, ustanovil osrednjo zadrugo za vnovčenje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru, katere delokrog se razteza po celem Spodnjem Šta-

lerskem. O ciljih in delovanju te zadruge se bo itak danes obširno govorilo.

P a z i m o n a t e k o č i d e n a r.

Pododbor je pa tudi skrbel za revizijo vseh članic na Spodnjem Štajerskem. Izvršilo se je 43 revizij. Pri zadrugah, katere izkazujejo več nedostatkov, se vrše revizije vsako leto, stremi se pa za tem, da bi se vse zadruge revidirale vsako leto. Poročilo o revizijah sledi pozneje, pripomniti moram tukaj le dvoje.

V prvi vrsti opozarjam zadruge na to, da se bližajo denarni draginji in da naj zadruge v lastnem interesu opuste podeljevanje velikih kreditov, zlasti kreditov na vknjižbo. Podeljevanje posojil naj omejujejo vse one zadruge, katere so navezane na kredit zveze.

Opozarjam pa nadalje na nek čuden pojav v naši organizaciji, na neko nalezljivo bolezen, na hrepenenje po velikih stavbah, hotelih itd. Ustmeno, pismo, v raznih člankih sem svaril članice pred nakupom velikih stavb, katere se nikdar ne obrestujejo. Posojilnice začetnice ovirajo take stavbe v njih razvoju, majhne posojilnice pa spravljajo naravnost v nevarnost. Če posojilnice svoje rezerve naložijo v razne stavbe, naj že bo, četudi ni priporočati, če pa posojilnice brez rezerv denarna sredstva naložijo v neplodnosnih stavbah, je to — milo rečeno — nerealno.

Povdarjati moram tudi, da zadene odgovornost za eventualne izgube pri takih stavbah, člane načelstva in nadzorstva, ako se nakup ni sklenil na občnem zboru.

V oči gled tem dejstvom se je na zadnji skupščini dne 12. novembra 1908 v Celju sklenilo, da se morajo vse zadeve, tičeče se nakupa nepremičnin ali zidanja stavb obravnavati v zaupni seji načelstva in nadzorstva, h kateri se mora tudi povabiti pododbor, kojega zastopnik prisostvuje seji. Po poročilu zastopnika ima pododbor pravico odsvetovati nakup, oziroma stavbo.

Pisarna, pododbor je reševala vse došle dopise, klajala članicam pouk o pravnih, davčnih in zadružnih zadevah, urejevala članicam knjige, sestavljala računske zaključke. Sestava računskih zaključkov povzroča pisarni ogromno dela, ker je treba skoro vsem posojilnicam sestavljati njihove računske zaključke.

D e l o, k i n a s š e č a k a.

Toliko o našem delu v minulem letu. Četudi smo z dosežanji vspehi lahko zadovoljni, četudi se je posrečilo marsikaj urediti, marsikatero staro rano zaceliti, vendar še nas čaka mnogo dela. Če hočemo ustvariti dobre predpogoje za razne zadružne vrste, moramo v ta namen prirejati posebna zborovanja, na katerih se vrše temeljite razprave o dotičnih gospodarskih strokah, / sliši mnenje gospodarskih strokovnjakov in postavijo zadruge na zdrava, solidna tla.

Tako na primer imate na današnji skupščini priliko se posvetovati o našem bodočem delu za povzdigo živinoreje in boljšo prodajo živine. Slična zborovanja nameravamo prirediti glede mlekarstva, vinarstva, hmeljarstva in kmetijskih strojev. Vzlasti zadružna uporaba kmetijskih strojev je za nas radi velikega pomanjkanja delavskih moči velevažna. V tem oziru je začetek storjen; prva strojna zadruga je v letošnjem letu ustanovljena, v prihodnji skupščini se bo o njenem delovanju poročalo.

Skušnje pri prirejevanju tečajev in potreba ustanovitve raznih zadrug nas silijo k temu, da bomo

prihod študentov in ž njimi tudi veselo študentovsko življenje.

Verski prazniki se tukaj prav slovesno obhajajo, posebno pa procesija sv. R. Telesa, katera se v celi Švici nikjer tako slovesno in tako lepo ne obhaja, kakor ravno tukaj; zato pa tudi pridejo na ta dan verniki od različnih strani Švice sem v mesto Friburg.

Že drugič sem se udeležil te procesije, in marsikaj se mi je zdelo novo in se mi je dopadlo, zato bi rad samo nekaj malega omenil in dostavil, kar se v naših krajih mogoče ne vidi.

Prav ugodno vpliva na človeka, ko sliši že ob 4. uri zjutraj, to je na dan sv. R. Telesa, streljanje in mogočno pokanje topičev. In kmalu potem, okoli 5. ure se oglasi godba v mestu, ki kaj prelepo svira v prekrasnih akordih.

Začetek je okoli 9. ure; procesija se pomika naprej po mestu iz velikanskega prostora pred stolnico.

Dopadlo se mi je veliko število vojaštva, okoli 150—200 mož, močnih, krepkih fantov, ki so v dolgi vrsti na vsaki strani Najsvetejšega in takorekoč cele procesije možato korakali z nasajenimi bajoneti. Mislim sem si, to so sinovi, potomci onih pradedov, ki so tako krepko in možato branili zaklad svete vere, posebno pa središče svete vere, najsvetejši zakrament. Toda za parado pa niso.

Okoli stoječe ljudstvo se je vobče dostojno in spodobno vedlo in obnašalo.

Okna so bila kaj lepo in okusno okrašena s cvetlicami, v sredi so gorele sveče, in preproge so visle dol iz oken. V eni ulici je bila ena stran popolnoma preprežena z raznimi preprogami; to ravnanje se opira na historični faktum.

Pripomniti še moram, da so bile ulice tudi tam

v bodoče razun splošnih zadružnih tečajev prirejali špeciijne tečaje za razne zadružne vrste, kakor na primer za živinorejske zadruge, zadruge za prodajo živine, in druge zadružne vrste, kojih ustanovitev bo potrebna. Veliko zanimanje intelligence za zadružništvo nas navaja k temu, da priredimo v letošnjih počitnicah (najbrž koncem avgusta) zadružni tečaj za inteligenco (duhovnike, bogoslovce, uradnike, učitelje, učitelje, dijake itd.), in sicer v Mariboru. V kratkem se bo objavil poziv v listih in je od števila priglasenih odvisna prireditev tečaja.

Mnogo naših posojilnic na deželi se peča z hipotekarnim kreditom, ker nimamo posebnih zavodov za podeljevanje hipotekarnega kredita. Ker ni namen rajfajznovk podeljevati hipotekarni kredit, in ker je potrebno, da dobi kmet hipotekarni kredit pod ugodnejšimi pogoji, kakor ga morejo dati naše posojilnice na deželi, zato se delajo priprave za ustanovitev posebnega denarnega zavoda, ki bo podeljeval hipotekarni kredit na Spodnjem Štajerskem.

Gospodarski razvoj na Spodnjem Štajerskem, in gospodarske razmere zahtevajo, da naše centralne gospodarske organizacije v Ljubljani, kakor Gospodarska zveza in bodoča Zadružna banka raztegnejo svoje delokrog čez Spodnje Štajersko in ustanove na Spodnjem Štajerskem svoje podružnice. Podružnica Gospodarske zveze je potrebna za skupen nakup kmetijskih potrebščin in skupno prodajo kmetijskih pridelkov; njeno delovanje bo pospeševalo vse one zadruge, katere se pečajo s prodajo kmetijskih pridelkov in izdelkov.

Zadružna banka pa je potrebna, da omogoči našim denarnim zavodom stik z denarnim trgom in da priliko se v bančnih poslih posluževati kulantnega, solidnega, domačega zavoda, katerega čisti dobiček bo v prid kmečkemu zadružništvu, dočim se do sedaj na Spodnjem Štajerskem moramo posluževati bank, katerih delovanje je naperjeno proti nam, katere delujejo proti interesom kmečkega stanu.

Z a u p a j m o n a l a s t n o m o č.

Mnogo dela nas še čaka; pri rešitvi marsikaterega važnega gospodarskega vprašanja bomo navezani na svoje lastne moči. Radi tega mora naše zadruge prevesti duh skupnosti; napačno bi bilo, če bi se naše zadruge postavile na ozko, lokalno stališče. Vse naše zadruge skupaj bodo lahko podpirale razne gospodarske naprave v prid kmečkega stanu. Kakor smo z lastno močjo ustanovili posojilnice in postavili temelj vsemu drugemu zadružništvu, tako bomo tudi glede produktivnih zadrug morali uporabljati sredstvo samopomoči, naslanjajoč se na denarne zadruge.

S k u p n o d e l o?

H koncu še nekaj! V zadnji številki lista „Zadruka“ se poziva od strani celjske Zadružne Zveze k skupnemu delu vseh, na Slovenskem delujočih zadružnih zvez. „Die Worte hör' ich wohl, doch mir fehlt der Glaube“, bi človek odgovoril, če se spomni na delovanje nasprotnih zvez v prejšnjih letih, kakor tudi v sedanosti. Boj proti nam se je začel le radi tega, ker smo nastopili proti kapitalističnemu zadružništvu, in skušali uveljaviti med slovenskim ljudstvom Raiffeisnova načela, katera izključujejo sebičnost in izkoriščanje zadrug od strani par posameznikov. Tega seveda nasprotniki ne priznajo, in da bi dobili vsaj na zunaj povod za svoj nastop, so ogrnili naši organizaciji politični plašček, in v tem znamenju se je vršil in se še vrši boj proti nam, kot zastopnikom Raiffeisnovih načel. Zmagovita Raiffeisnova ideja je

ležal kakor mora nad prebivalci, in posledica tega je bil pogin in ruin mnogih imenitnih družin.

Leta 1814 pride na krmilo zopet aristokracija; jezuiti so prišli zopet nazaj in leta 1818 zopet dobili vodstvo kolegija; leta 1827 so odprli penzjonat, in število učencev je znašalo okoli 800.

Leta 1848 so bili povsod v Evropi nemiri in revolucije, tudi v Švici niso izostali konfesionelni boji. Tega leta je morala kapitulirati friburška vlada.

General Dufour, poveljnik čet protestantskih kantonov, je oblegal Friburg — in mesto se je moralo udati.

Toda čez 10 let je radikalna vlada zopet morala prostor napraviti konservativni vladi, katera se še do današnjega dne prav dobro drži. Friburg je tudi v zadnjih, nemirnih časih vedno napredoval.

Ko je bila leta 1889 celo univerza ustanovljena, je prišlo tudi drugo, novo življenje v mesto.

3. Jezik, šege in navede. Kakor sem že prej omenil, je bil Friburg ustanovljen od nemškega vojvoda Zähringen. Toda ni ohranil popolnoma nemškega značaja, temveč je začel skozi preselitev prevladovati romanski značaj.

Od 14. stoletja naprej so se listine izdelovale v francoskem jeziku. Ko pa je bil Friburg sprejet v zavezo (1481), je bila nemščina uradni jezik.

S francosko revolucijo in z vzetjem Friburga (1798) je bil konec te prevlade nemškega jezika. Leta 1814 pride zopet nemščina na krmilo. Ko pa je leta 1830 demokratična ideja tako sijajno zmagala, je tudi francoski jezik zopet prišel do svoje časti in predprave.

Dandanes ima Friburg skoraj izključno francoski značaj.

Friburžan je veselega značaja in ljubi veselo življenje, zato pa tudi mesto z veseljem pozdravi

olepšane vsaj z zelenjem, kjer ni šla procesija, tako da lahko rečem, da je bilo skoro celo mesto okrašeno.

Zelenje in dotična drevca so ostala čez celo osmino na svojem mestu — in ker so postavljena v skledice, napolnjene z vodo, in ker se voda vedno doliva, je ostalo zelenje še precej zeleno in sveže do konca.

Procesije se je udeležila tudi friburška vlada in corpore, uradniki, udeležila se je je prav posebno tudi univerza, na čelu rektor, dekani fakultet in profesorji v velikem številu in mnogobrojna akademična društva vseučilišnikov v različnih barvah.

Zelo redko se vidi stara friburška noša, ki se tudi tukaj kakor drugod vedno bolj in bolj izgublja in zamenjava z moderno.

II.

Znamenitosti v mestu; univerza, biblioteke.

Omeniti hočem samo nekatere bolj glavne reči v mestu, kajti veliko se nahaja tukaj, kar bi marsikaterega zanimalo.

Katedrala, stara in veličastna cerkev svetega Nikolaja! 8. junija leta 1182 je blagoslovil Roger, škof lozanski, cerkvico, katero je sezidal vojvoda Berhtold IV. na čast sv. Nikolaju.

Leta 1283 se je postavil najbrž na ravno istem prostoru, kjer je stala stara cerkvica, temeljni kamen za cerkev, katera še dandanes stoji. Delo je šlo počasi naprej; oltarji so bili postavljeni leta 1340, zvonik 1500 in sedanji kor 1640. Papež Julij II. je z bulo dne 20. dec. 1512 povzdignil cerkev v ustanovno cerkev.

Cerkev je zidana v gotičnem slogu. Zvonik je kaj mogočen in impozanten, visok 76 m; na vrh zvonika se pride po 365 stopnicah.

(Dalje prihodnjic.)

privedla tudi naše nasprotnike do tega, da hočejo biti danes bolj goreci pristaši Ralfeisnovih idej, kakor smo mi. Nočem trditi, da se od celjske Zadrúžne Zveze poziva k skupnemu delu radi slabih razmer, radi pomanjkanja denarja, povdarjati le moram, da je ta poziv največje zaduščenje za nas, za neštevilne neosnovane napade na našo organizacijo, na naše zadrúžne delavce. Ta poziv kaže, da naši nasprotniki uvažujejo našo organizacijo, našo moč, in žele z nami skupnega nastopa. Mi smo hvala Bogu za se močni dovolj, da si ustvarimo samostojno zadrúžno banko, nismo navezani na pomoč drugih zvez; lojalno pa moramo priznati, da bi bilo v prid vsega zadrúžništva, ako bi se dosegel skupen nastop. Gospodje v Celju bodo pa morali, če žele skupen nastop glede denarne centrale, svoje organizatorično delo preduglačiti, kajti vlogo denarne preskrbovalnice odločno odklanjamo, ako se bode proti našim zadrugam i v bodoče ustanavljalo nepotrebne konkurenčne zadrúžne, ki ne morejo izhajati in silno škodujejo celemu zadrúžništvu.

Končam z zahvalo vsem nesebično delujočim zadrúžnim delavcem in z željo, da bi procvitalo naše zadrúžništvo tudi v bodoče, in se dosegli vsi oni cilji, katere si je postavila naša organizacija.

Poročilo je bilo z navdušenjem sprejeto na znanje.

Ravnatelj Traven se je čutil dolžnega, da je izrekel priznanje delavnemu pododbru štajerskemu. Kot dodatno k poročilu je omenjal, da bo kmalu stopila v življenje Zadrúžna banka, ravno tako Občinska hranilnica, in je svaril pred prevelikim investiranjem v stavbe, ker je denar sedaj zelo drag.

Volitve.

Na predlog poslanca Piškega, so bili enoglasno izvoljeni v načelstvo: profesor dr. Hohnjec, poslanec dr. Korošec, poslanec dr. Verstovšek, poslanec Ozmeč in mestni vikar Gorišek; v nadzorstvo: poslanec dr. Benkovič, kanonik Matek, profesor dr. Jerovšek in odvetnik dr. Leskovar.

Poročilo revizije.

Nadrevizor Vlad. Pušenjak poroča: Z zadovoljstvom lahko konstatiram, da vlada med našimi posojilnicami po večini vzoren red. Nekatere starejše posojilnice, ki so bile poprej radi pomanjkljivega pouka nekoliko nepopolne, so se zboljšale. Razni nedostatki, ki so včasih nastali radi preobloženosti, so se z zadrúžnimi težaji, ki so vzgojili mladih zadrúžnih moči, odstranili.

Razvade radi tekočega računa, ki so se bile po nekod vdomačile, so se odpravile. Tudi pomen in pa vpliv nadzorstva smo dvignili.

H koncu opozarja poročilo zadrúge, da redno vpošiljajo mesečne izkaze in se varujejo prevelikih posojil, posebnó kjer nimajo zadostno lastnega denarja.

Zadrúžna prodaja živine.

To zanimivo predavanje, ki je bilo napovedano, in bi bilo moralo sedaj slediti, je moralo radi pomanjkanja časa izostati. Skupščina je trajala že 2½ uri.

Predavatelj Vlad. Pušenjak je le na kratko orisal pomen in namen velevažne Osrednje zadrúge za pospeševanje živinoreje in vnovčenje živine, ki naj nas obvaruje kakih katastrof pri padanju cen in nam omogoči, da participiramo na državnih podpora, ter je naznanil, da bo izšla v kratkem knjižica s pravili takih zadrúg in z njegovim obljudenim predavanjem, ki bo vse pojasnjevalo.

H koncu se zahvaljuje ravnatelj Traven za obilen obisk, pozivlja k pridobivanju novih, zlasti starejših članic, da bomo res imeli enotno gospodarsko organizacijo, navdušuje za zadrúžno misel, ki rabi delavcev in ne prvakov, ter zaključi krasno uspešno skupščino.

Vesela znamenja.

(Iz učiteljskih krogov.)

II.

Zadnjič smo omenili, da se je začelo svitati tudi v naših štajerskih učiteljskih krogih, in da so že mnogi tovariši izprevideli zmoto liberalizma in da hočejo zato stopiti na pot ljudske in krščanske misli.

Gotovo so to „vesela znamenja“ za vsakega poštenega in z našim narodom čutečega Slovence. Toda ta vesela znamenja so našla žalosten odmev pri liberalnem učiteljstvu.

„Učiteljski Tovariš“ pravi, da je imel naš članek namen, „premotiti nekaj učiteljev na Kranjskem, češ, tudi na Štajerskem se nam že vdinjajo, drugič pa smo hoteli vzbuditi nezaupanje in sumničanje med štajerskim učiteljstvom, da bi izgubila vero vase.“

Kako žalostno spričevalo za štajersko učiteljstvo! Odkritosrčno priznavamo, da nismo mislili niti na prvo, niti na drugo in da imamo o štajerskem učiteljstvu boljše mnenje, nego imenovano glasilo. Mi vemo, da štajersko učiteljstvo ne bode izgubilo vere vase, ako temelji ta vera na prepričanju. Ako pa odpadajo učitelji od preperere liberalne organizacije, je to znamenje, da stoji ta organizacija na zelo slabih nogah.

In kako tudi ne! Ustanovila se je pred par desetletji ob času, ko so liberalni valovi pljuskali še zelo visoko v naši državi, in ko ljudstvo še ni prišlo

do spoznanja resnice. Tedaj so nekateri zaslepljeni in zapeljani kranjski in štajerski učitelji začeli graditi liberalno učiteljsko ladjo. Toda komaj so jo dogradili, so naenkrat spoznali, da sedi njih ladja na suhem. Liberalni valovi so se namreč polegli in pozgubili, in ljudstvo je že izpregledalo svojo zmoto, in je dalo liberalizmu zasluženó slovo.

Samo liberalno učiteljstvo se je tako zagalopiralo, da ni niti opazilo, ali ni hotelo opaziti pojemanja liberalnih valov. Zato sedi danes na suhem, brez somišljenikov, brez pristašev.

Samoobsebi je umevno, da je bilo učiteljem zelo hudo pri sreč, ko je prišlo do spoznanja svoje onemoglosti in brezupnosti, tem huje, ker so jim sedaj lastni liberalni somišljeniki neučitelji začeli dajati brce od leve in desne. Učiteljstvo se je sicer umikalo, izogibalo se je Tavčarjevim batinam, kjer je le moglo, poskusilo mu je tudi pokazati svoje zobe, in nazadnje je celo izstopilo iz liberalne stranke — ali naj je storilo to ali ono, vedno je ostalo na — suhem, ker je izgubilo ugled pri našem ljudstvu vsled svojega pretiranega, neumnega liberalizma.

Ta žalostni položaj pa je začel nekaterim trezno in dalje mislečim učiteljem na Kranjskem iti po glavi; začeli so misliti, in prišli so do spoznanja svojih liberalnih zmot in do prepričanja, da je njihova bodočnost samo na podlagi ljudske in krščanske misli. Zato so zapustili na suhem stoječo preperelo liberalno učiteljsko ladjo in zgradili so si moderno „Slomšekovo Zvezo“, ki ne bode v neusahljivih virih kršč. misli prišla nikdar na suho.

Proces spoznanja in odpadanja od liberalne Zaveze pa se vrši dan za dnevom, čeravno skušajo liberalni voditelji in njihova glasila s sirenskimi glasovi in z lažljivim pogledom v lepšo bodočnost mamiti one, pri katerih se je začelo že svitati. Mašijo jim ušesa z voskom surovih napadov in groženj in z vsemi mogočimi sredstvi; ali kdor je značaj in kdor je prišel do spoznanja resnice, se ne da več ugnati.

Pri nas na Štajerskem se vrši isti proces, in čeravno se bode liberalnim motogcem „zdelo malo čudno“, ako se bode tudi tukaj ustanovila „Slomšekova Zveza“, jim tega presenečenja vendar ne bomo mogli prihraniti, kajti mnogi izmed našega učiteljstva so predobri in preinteligentni, da bi delali še dalje štafazo na kranjski liberalni ladji, ki je obtičala. In mnogi se že veselijo tega trenutka, ko bodo pod lastno streho, mnogi, da vsi, ki še mislijo in čutijo z našim trpečim, osamelim narodom, ki je v skrajni gospodarski in narodni sili. Ti učitelji nočejo več slepo trobiti v liberalno-advokatski rog, oni se nočejo več uklanjati liberalnim škricem, ampak hočejo slediti brez-pogojno svojemu prepričanju, ker izprevidijo, da se proti ljudstvu ne da delati, in da so učitelji brez zupanja ljudstva — barke brez vesla.

Da pa koncentrirajo svoje moči v ljudsko in lastno korist, je potrebno, da si ustanovijo svojo lastno organizacijo, ki bode budila in krepila njih duševne sile, čeravno se te ustanovitve najbolj bojijo propali kranjski liberalci, ker vedo, da bi potem v njihovih vrstah ostal samo še plevel štajerskega in kranjskega učiteljstva.

Na delo torej slovenski, z ljudstvom čuteči krščanski štajerski učitelji! „Slomšekova Zveza“ leži v vaših rokah!

Saj nismo tako neumni.

(Iz volilnega okruga.)

Od kmečkega volilca smo prejeli sledeči dopis: Človeku se vendar čudno zdi, da se dobi še nekoliko ljudi, akoravno ne veliko, ki gredo tako radi na lim. Ne vem, ali nimajo nobenega spomina, ali so tako nezavedni in kratkovidni, ali pa so tako zatelebani in zagrizeni. Edino ena teh treh, ne ravno hvaljvrednih lastnosti jih mora krasiti, drugače si človek ne more razlagati njihovega početja.

Pred dobrimi tremi leti je kandidiral v našem okraju za državni zbor raniki Ježovnik, Bog mu daj dobro! Takrat ni smel nihče reči, da je Ježovnik liberalen kandidat, da ga je pravzaprav postavila liberalna celjska stranka. Bog ne daj kaj takega! Hitro je bil ogenj v strehi. Vse, kar je liberalnega lezlo in hodilo, se je jelo hinavsko rotiti, da Ježovnik nima z liberalci nič opraviti, ker on je kandidat „neodvisnih kmetov“.

Pa so minule volitve, Ježovnik je šel na Dunaj, in kmalu se ni nihče več vznemirjal, ako je kdo prištevval Ježovnika k liberalni Narodni stranki; niti Ježovnik sam ni oporekal, in glasila celjske liberalne stranke so ga prištevale med svoje ljudi.

Nočem blatiti pokojnega Ježovnika, pribiti hočem samo dejstvo: Po zmagi „takomenovanih neodvisnih kmetov“ v okraju Gornji grad, Šostanj, Slovenji gradec Marenberg je veljal ta okraj za liberalno trdnjavo.

In pri lanskih deželnozborskih volitvah so hoteli to tudi na zunaj pokazati. Liberalci so pozabili na razne „neodvisne kmete“, ker so se čutili gotove, in so postavili za deželnozborskega kandidata liberalnega kronprincega advokata dr. Božiča.

Proti vsemu pričakovanju pa je doživela tokrat liberalna Narodna stranka žalosten in sramoten poraz. Ves pritisk, vsi tisočaki niso nič pomagali. Slava Narodne stranke, ki si je domišljala, da je na vrhuncu, je hipoma izginila. Liberalni generali v Celju so hitro uvideli, da njihova firma nima kredita pri ljudstvu.

Prišle so sedanje nadomestne državnozborske volitve. Po nekolikem omahovanju so stopili liberalci na plan, kakor pa je bilo pričakovati, pod tujim imenom. Liberalni kolovodje pač računajo: „Ako pokažemo pravo barvo, potem ne spravimo skupaj par stotin glasov, ako se pa odenemo s slepilno obleko „neodvisnih kmetov“, potem bomo lažje vjeli nekaj več glasov.“

Pa naj jih le imajo, mi teh glasov še maramo ne, jih bomo itak imeli dovolj. Ti, ki se dajo na tak način vjeti, so silni reveži na duhu. So brez spomina, ker ne vidijo nazaj, kako je bilo pred tremi leti, so nezavedni in kratkovidni, ker ne spoznajo, da se celjski liberalni advokati pač ne bodo pehali in trudili za „neodvisne kmete“, ki so jim deveta briga, ampak za svojo liberalno stranko, so zatelebani in zarukani, ker se pri tolikih dokazih ne dajo prepričati.

Umevno je, da mi takih revežev ne potrebujemo. Ako komu kaj pregovarjamo, storimo to samo iz usmiljenja, ker bi ga vendar radi nekoliko zbrihtali, ne pa iz potrebe. Takih, ki nismo tako neumni, je ogromna, pretežna večina, in mi bomo glasovali za dr. Verstovška.

Politični pregled.

Državni zbor.

Seja 15. junija.

Nadaljevanje proračunske debate.

V pričetku današnje seje je bilo zopet, kakor smo že v zadnji številki napovedali, zanimivo glasovanje. Pri točki: dispozicijski fond, so zahtevali poslanci opozicije poimensko glasovanje. Vlada je zmagala s pomočjo Italijanov z malenkostno večino 27 glasov.

Za tem je prišla v razpravo druga skupina proračuna, ki obsega notranje, naučno, justično in domobranksko ministrstvo.

Med številnimi govorniki, ki so prišli do besede, sta bila tudi poslanca Pišek in Grafenauer.

Poslanec Pišek govori.

Gospod poslanec je najprvo govoril o boleznih in cepljenju svinj zoper rudečico, ter je dokazoval s številkami, da je pravilno izvršeno cepljenje uspešno in zanesljivo.

Zahteval je od vlade pol milijona kron, da se podpira cepljenje, zboljša plemo, ter vlada po par 50 kužne postave tudi ustanovi zavarovalnico, da se posestniku za ponesrečeno in poginjeno živino škoda poplača.

Ves govor priobčimo, ko dobimo stenografični zapisnik.

Poslanec Grafenauer

se pritožuje in ostro biča merodajne kroge, ki zane-marjajo slovenski del Koroške tudi v gospodarskem oziru, in osvetljuje dosedanji način ljudskega štetja, po katerem so bili Slovenci naravnost decimirani.

Na koncu svojega govora je predlagal resolucijo, ki zahteva, da se pri predstojecem ljudskem štetju poleg občevalnega jezika vpiše in določi tudi narodnost in to potom in v navzočnosti župnikov prizadetih narodnosti, ter da se vsako neopravičeno vplivanje na manjšine zabrani.

Govorniku so slovenski poslanci burno pritrjevali.

Seja 16. junija.

Dr. Korošec govori.

Koj v pričetku seje je prišel do besede poslanec dr. Korošec.

Najprej je govoril o včerašnji otvoritvi bosanskega deželnega zbora. Obžaloval je, da je bila otvoritev kaljena z napadom na deželnega šefa barona Varešanina, ki vživa simpatije in ljubezen vsega prebivalstva. Ako so tudi kompetenčne meje bosanskega deželnega zbora jako ozke, vendar upamo, da bo našim bratom mogoče nastopati za njihove pravice in da pride kmalu dan, ko bodo Jugoslovani avstro-ogrske države v enem zastopstvu uravnavali svoje zadeve. (Živahno pritrjevanje pri Jugoslovanih.)

Z ozirom na vprašanje laške pravne fakultete, je izjavil dr. Korošec, da se sedanji boj Slovencev proti laški pravni fakulteti ne sme tolačiti tako, kakor da bi bili Slovenci iz principa proti laški pravni fakulteti, bore se le proti staremu principu avstrijskih vlad, ki narodom neenako meri, ki en narod zapostavlja, drugega pa predpostavlja.

Jugoslovani bodo vstrajali v boju in zahtevajo, da se s kulturnimi vprašanji postopa sistematično v okvirju enakopravnosti. Jugoslovani upajo, da jih bodo v tem boju podpirale vse slovanske stranke. Kar se tiče one točke, da bi odklonitev laške pravne fakultete napravila neugoden vtisek v Italiji, govornik opozarja avstrijsko vladó, naj se v tem oziru postavi na slično stališče kakor italijanska vlada in naj zahteva pravice za Slovence, katerih je 45.000 pod Italijo in ki budi niso pripoznani ter nimajo nobenih pravic ne v uradih, ne v šolah. (Klici: Čujte! Čujte!)

Tudi za Slovence na Ogrskem se avstrijska vlada nič ne briga, ter ondi Slovenci tudi nimajo sploh nobenih pravic, ter so tako preganjani, da jim še slovenske knjige in časopise ne puste dostavljati in se morajo knjige in časopisi ponoči v vrečah prenašati preko meje, da se more gojiti slovensko kul-

turo. Avstrijska vlada naj se torej zavzame za Slovene v Italiji in na Ogrskem.

Dr. Korošec govori je napravil globok vtis in je vzbudil splošno pozornost.

Za dr. Korošcem je govorila cela vrsta govornikov, od katerih pa ni nobeden zbudil posebnega zanimanja.

Prihodnja seja danes 17. t. m.

Laška univerza.

Baron Bienerth se je nekoliko oddahnil. Nemški nacionalci so zlezli pod klop in so v svoji večerajšnji seji dne 16. t. m. sklenili, da glasujejo za znani kompromisni predlog vlade, ki smo ga prinesli v zadnji številki. Sicer se ni določilo, da morajo vsi nemški nacionalci glasovati za vladni predlog, vendar je gotovo, da bo zanj glasovala pretežna večina in se bodo oni poslanci, ki stoje na odklonilnem stališču, najbrže le odstranili.

Vladno reptilno časopisje je polno veselja in že vidi italijansko vseučiliško vprašanje rešeno.

Semintja se spomni kdo Jugoslovancov, a večina vsak hladnokrvno skomizgne z ramami, meneč, da se bodo dali Jugoslovani hitro potolažiti in z malenkostmi zadovoljiti.

Mi smo prepričani, da se to ne bo zgodilo. Vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu, so za nas vitalnega pomena in se ne smemo vstrašiti najhujšega boja.

Odpor Jugoslovancov.

V tem našem prepričanju nas potrjujejo tudi vesti, ki dohajajo o postopanju jugoslovanske delegacije iz Dunaja. Zadnja došla vest se glasi:

„Jugoslovani popolnoma edini! Na inicijativo Slovenskega kluba sta danes oba jugoslovanska kluba sklenila, da se vprašanje italijanske fakultete in vsa druga vprašanja, ki so s tem v zvezi, izločijo iz kompetence obeh klubov in spadajo v kompetenco skupne jugoslovanske delegacije. V to svrhu se Slovenski klub in Savez južnih Slavena ad hoc združita v eno samo parlamentarno celoto, koje sklepi bodo za vse jugoslovanske poslance obvezni. Tekoče posle bo vodil izvršilni odbor, v katerega izvoli vsak klub po pet poslancev.“

Postopanje Čehov.

Kako se bodo zadržali Čehi, je še negotovo. Med njimi sta dve struji. Ena gre brezpogojno s Slovenci, to so agrarci in radikali, druga, mladočehi, katoliško-narodni in masarykovi, je pa nezanesljiva in bi najrajši glasovala za Italijane.

Popolnoma na mestu je, da Jugoslovani Čehom odločno povedo svoje mnenje in zahtevajo popolne jasnosti v tej velevažni zadevi.

Instalacija škofa Krapaca

naslednika velikega Strossmayerja na djakovski škofijski stolici, se bo vršila dne 29. t. m.

Na predvečer mu priredi meščanstvo bakljado, serenado in razsvetljavo.

Po svečani instalaciji dne 29. junija bo škof vsprejemal predstavitelje oblasti, korporacije in razna odposlanstva.

Otvoritev bosanskega sabora.

V sredo, dne 15. junija je predsednik deželne vlade baron Varešanin otvoril bosanski dež. zbor. Varešanin je otvoril sejo in je pozdravil zbrane poslance, ter je želel imenom vlade, da bi sabor deloval vedno v prid in dobrobit cele dežele. Ko je nato baron Bevk prečital cesarjev odlok o imenovanju predsedstva, sta podpredsednika Šola in Mandić podala obljubo, na kar je Srb Šola prevzel predsedstvo, ker je predsednik Ali-beg Firdus obolel. Po imenovanju rediteljev in zapisničarjev so vsi poslanci storili obljube. Podpredsednik Šola je nato v kratkem nagovoru pozival zbornico k rednemu delu in edinosti, in je prosil deželnega predsednika, naj izroči vladarju imenom sabora izraz udanosti. Prečitali so se razni brzojavni pozdravi, ki so jih poslali klubi slovanskih poslancev v avstrijskem državnem zboru. Druga seja je bila včeraj, dne 16. junija, in je bil na dnevnem redu proračun za leto 1910.

Napad na predsednika deželne vlade.

Ko se je po končani seji baron Varešanin peljal na dom, je na cesarskem mostu neki socialdemokrat-jurist imenom Bogdan Cerajič oddal na Varešanina pet strel, ki pa nobeden ni zadel. Nato se je napadalec sam s strelom usmrtil. Varešanin je vsled srečne rešitve dobil veliko število brzojavov, v katerih se mu čestita, da se mu ni zgodilo kaj hujšega.

Predsedstvu bosanskega sabora

je poslal dr. Šusteršič v imenu Slovenskega kluba sledečo drzjavko:

„Slovenski klub v državnem zboru pošilja bratske pozdrave bosansko-hercegovskemu saboru, izražajoč iskrene nade, da Bog blagoslovi vaše rodoljubno delo v blagor domovine. Bog živi najmlajši sestri v krogu jugoslovanskih zemlja habsburške monarhije, Bosno in Hercegovino! Živeli narodni zastopniki! — Dr. Šusteršič.“

Balkanska zveza.

Iz Belgrada javljajo, da je balkanska zveza pod vodstvom Turčije gotova stvar.

Za prvo bo zveza na gospodarskem polju, a pozneje bi se pretvorila tudi v vojno zvezo, ki bi imela namen zastaviti pot daljnemu prodiranju germanstva na Balkanu.

Raznoterosti.

Na vseh slovenskih gorah in hribih, na vseh točkah, ki so vidne daleč na okolu, naj se zasvetijo 4. julija ob 9. uri zvečer naši kresovi.

Pripravljajte se povsod za manifestacije 10. julija. Že sedaj nabirajte člane za svojo podružnico „Slovenske Straže“!

Iz politične službe. Okrajni komisar dr. Emil Lubec v Mariboru je prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Ptuj.

Od drž. pravdnštva. Za namestnika državnega pravdnika v Mariboru je imenovan dr. Maks Reiser, dosedaj sodnik v Mariboru.

Iz šole. V Št. Jurju na Pesnici je razpisano na tamošnji 3razrednici mesto nadučitelja. Šola je v drugem plačilnem razredu. Prošnje do 5. julija na krajni šolski svet. Slovenski učitelji, oglašite se!

Zupnijo. Leskovec v Halozah dobi č. g. Ognjeslav Škamlec, dosedaj kaplan v Ljutomeru. — Čestitamo!

Sijajna zmaga. Pri volitvah v okrajni zastop šentlenartski je v skupini veleposestnikov sijajno zmaga slovenska lista. Naši kandidati so bili enoglasno z vsemi 62 glasovi izvoljeni; nasprotnikov ni bilo na volišče.

Društvo slovenskih katehetov se more ponasati že z lepim številom (16) ustanovnikov. Na novo sta pristopila kot ustanovna člana č. gg. dr. Franc Ušeničnik, profesor bogoslovja in dr. Aleš Ušeničnik, urednik „Časa“ in profesor bogoslovja v Ljubljani. Odbor se obema ustanovnikoma iskreno zahvaljuje za moralno in gmotno podporo (100 K).

Vremenske nezgode. Od vseh strani nam dohajajo vesti o hudih vremenskih katastrofah, ki dan za dnem tepejo našega kmeta. V nedeljo, dne 12. t. m. je bila huda toča v Št. Petru pri Mariboru, pri Sv. Marjeti in tam prek dalje. Pobila je zlasti okrog Št. Petra silno hudo, v prvi vrsti trsje in razna žitna polja. — V ponedeljek, dne 13. t. m. je padala toča od Sv. Antona na Pohorju, preko Ribnice, Sv. Lovrenca nad Mariborom, Puščave, Sv. Duha na Ostrm vrhu do Arveža in Lipnice. Razun pri Sv. Duhu ni napravila ravno preobčutne škode.

Izpred sodišča. Zakaj molče? Kadar se kak Slovenec kaj pregreši, tedaj je izvestno nemško časopisje polno samih „senzacionalnih“ stvari o slovenskem „hudodelcu.“ Kadar se njihov človek pregreši, tedaj je vse tiho. Te dni je bil prek graškim deželnim sodiščem obsojen posilileški nadučitelj Engelberl Hinterholzer iz Obrojne pri Radgoni radi zlorabljanja in pohujšanja šolskih deklic na 4 mesece ječe. Nemško časopisje, ki je sicer zelo kričavo, o tem slučaju dosledno molči.

Protestni shod sarajevskih Hrvatov. Hrvati v Sarjevu so v nedeljo sklicali protestni shod proti zapostavljanju hrvaškega naroda ob priliki vladarjevega poseta v Bosni. Shoda se je udeležilo okrog 1 tisoč oseb. Na shodu se je soglasno sprejela resolucija, v kateri se zahteva primerno zadoščenje za to zapostavljanje, ter se grozi za slučaj, da Hrvati ne dobe tega zadoščenja, da se pošlje na Dunaj k vladarju posebna deputacija.

Fraiss — veleposestnik. „Grazer Tagblatt“ poroča, da je na šentiljski turnarski slavnosti govoril tudi „Gutsbesitzer“ Fraiss. Kdo se ne bi smejal, da si upa, nemški list, oziroma njegov poročevalec, tako muhasto potegniti svojega pristaša protestanta Fraissa. Ta vodi Südmarkinega naseljeniškega dela v Št. Ilju plačuje samo 7 K in nekaj vinarjev davka za neki kos parcele, za katero pa še niti sam ne ve, kje da leži. Ta je lepa. Če bi davkoplačevalci s sedmimi kronami ali celo sedmimi vinarji, kakor plačuje več Südmarkovec, avanzirali do naslova „veleposestnik.“ Metlovezi, piskrovezi, peki in čevljarji, ki jih iz Švabskega v Št. Ilj naseljuje Südmarka, imajo po tej najnovejši metodi upanje, da se jim brez stroškov podeli naslov — „Gutsbesitzer.“

Ponujajoča se nevesta. Akoravno vodijo liberalci volilni boj z vso divjostjo, besnostjo in ostudnostjo, vendar ne manjka sem pa tja tudi veselih momentov. En tak vesel, a smešen dogodljaj je brez dvoma zadnji trik liberalcev. V „Narodnem Listu“ od 16. junija prinašajo fotografijo Kaca Malobesednega. Človek se gotovo ne more ubraniti smehu, če vidi, da se liberalni kandidat ravno tako ponuja svojim volilcem, kakor starikava nevesta raznim ženonom. Udomačila se je že navada, da kaka zarjavela devica, ki drugače ne more nikjer pod streho, začne strašiti okrog po svetu s svojimi fotografijami. Ravnotako metodo si je izbral liberalni kandidat — fant Kac. Kakor pa taka ponujajoča in vsiljujoča se nevesta dobi košarico, tako tudi ženin Kac ne bo dobil državnoborskega mandata.

Kac Malobesedni na raznih shodih ne more in ne more pri najboljši volji nič povedati. Samo pokaže se jim v vsej svoji imponujoči postavi, in volilci so že vsi očarani in zaljubljeni, ter prisegajo pred Bogom in pred ljudmi, da bodo ostali samo Kacu zvesti. Ker je tedaj Kacova prikazen po poročilih liberalnih listov vzbujala tako silno navdušenje, so ga dejali sedaj še namalanega v „Narodni List“. Dr. Verstovšek, sedaj pa adijo! Kdor bo videl ponesrečeno malerijo v „Nar. Listu“, iz katere gleda Kac žalostno in obupno v svet, se bo gotovo vanj zaljubil in — Verstovšek je izgubljen.

Tragikomično mora biti fantu Kacu sedaj pri sreči, ko vidi, kako liberalci v „Narodnem Listu“ hazirajo z njegovo fotografijo in lovijo nevesto, s katero naj bi se oženil, da bi prišel v državno zbornico.

Nar. stranka se mora v polni meri zavedati, koliko zla je prinesla spodnještajerskim Slovincem s svojim bojem proti obstrukciji, s pehanjem za 3 milijoni, z zvezo z nemškutarji in z drugimi razdirajočimi dejanji, da se tako sramuje svojega imena in si izposojeje drugod titelne za svojega ponesrečenega, namalanega kandidata.

Odborova seja Matice Slovenske dne 14. jun. 1910. Od zadnje odborove seje so zborovali vsi odseki. — Gospodarski odsek: Odda se tisk „Zabavne knjižnice“, ki jo izdasta letos skupno Matica Slovenska in Matica Hrvatska. V mnogih krajih ni mogoče dobiti poverjenikov niti odgovorov na vprašanja in prošnje. Društvena knjižnica se ne da urediti, dokler nimamo zanj boljših prostorov; hiša se bo komisijonelno pregledala. — Zemljepisni odsek: Dosedanji Zemljevidni in Krajepisni odsek se združita v Zemljepisni odsek. [C. in kr. voj. geogr. zavod na Dunaju še ne more reči, do kedaj bo zemljevid tiskan. Pozvati je šolske in župne zavode na naročbo zemljevida. Krajepisna imena ima Matica iz 440 občin, vseh občin pa je približno 1120. — Tehniški odsek: Gradivo za tehniški slovar (kakih 36.000 izrazov) se je abecedno uredilo. Začeli so ga pregledovati tehniški strokovnjaki; za nekatere stroke se še posebej zbira. Po zgledu društva hrvaških inženjerjev se bo lotiti opisovanja slov. hiše; najprej je v preglednem članku posneti dosedanje spise o tem predmetu, potem pa pozvati na delo vse, ki se zanimajo za stvar. — Znanstveni odsek: Predsednik poroča o stanju priprav za Jugoslovansko Enciklopedijo (o tem izide posebno poročilo). — Knjižni odsek: Knjige za leto 1910 so že ali tiskane ali v tisku. Zabavna knjižnica pojde te dni v tisk. V „Knezovi knjižnici“ izide prvi del Lahovega romana „Brambovci.“ Sprejme se dr. H. Tumova „Nomenklatura Višensko-Poliškega gorovja“, v oceni sta monografiji „Pohorje“ (prof. Koprivnik v Mariboru), „Bela Krajina“ (dr. Adlešič), v oceno se dasta dr. Glasarjeva prevoda Shakespearejevega „Othella“ in „Macbetha.“ V evidenci je imeti Češko antologijo, opisati je še dr. Janez Bleiweisovo delovanje v deželnem odboru in zboru. Izpreminjaje predlog g. dr. Drechslerja v Zagrebu predlaga odbor, naj Matica Hrvatska in Matica Slovenska skupno izdada izbor Vrazovih pesmi. — Tajnikovo poročilo: Doslej je za leto 1910 plačala šele ena petinka poverjenikov. Matica se'oficielno udeleži Vrazove slavnosti v Cerovcu meseca avgusta.

VII. splošni avstrijski katoliški shod se bo vršil letos od 9. do 11. septembra v Inomostu. V centralnem odboru za ta shod so izmed Slovencev kanonik dr. Ivan Mlakar v Mariboru, državni poslanec dr. Ivan Šusteršič v Ljubljani in državni poslanec Povše v Ljubljani.

Darila za muzej. Za naravoslovni oddelek so darovali p. n. gg.: Fr. Grizolt, velepos. na Smolniku, lesno sovo; Vekoslav From, učitelj v Št. Lenartu v Slov. gor., rdeččenovega sokola ali kopčiča; Al. Wutte, lovec v Pekrah, lesno sovo; Bl. Urbas, velepos. na Slemenu na Kozjaku, kuno zlatice; Fel. Robič, ekonom v Limbušu, šmarnico, gulčka, vijoglavko; Iv. Pahernik, trg. akad. v Gradcu, lisico; Fr. Osonker, veleposestnik v Št. Lovrencu nad Mariborom, divje peteline. — G. Miloš Smit, župnik na Solčavi, je podaril „Zgodovinskemu društvu“ 10 K za društvene namene. Vsem darovalcem izreka muzejski koratorij iskreno zahvalo z željo, da najdejo veliko posnemalcev. — Ptiči za gačenje in manjše živalice naj se pošiljajo g. A. Godec, učitelju v Limbušu, večje živali pa naravnost „Zgodovinskemu društvu“ v Mariboru.

„Kres“ v Gradcu. Naše vrlo napredujoče in živahno se razvijajoče društvo je priredilo v nedeljo dne 12. t. m. popoldne veselico s petjem in godbo. Godba je v zadnjem hipu žalibog odpovedala in smo se bali, da se veselica sploh ne bo mogla vršiti. A zgodilo se je ravno nasprotno. Veselica se je obnesla nad vsa pričakovanja. Udeležba je bila ogromna in jih je moralo mnogo oditi. Krasno je prepeval naš društveni pevski zbor, ki je očaral s svojim čustvenim in preciznim petjem navzoče občinstvo, ki je burno aklamiralo lepi slovenski pesmi in se je zahvaljevalo gospodom pevcem in gđ. pevkam za njih požrtvovalen trud. Po prvi pevski točki je v navdušenih besedah pozdravil katoliške Slovence v Gradcu gospod doktorand Malnerič, ki je pčrtal v izbranih besedah nalogo Kresa in njegovo delovanje. Govornikove besede so bile z navdušenjem sprejete. Po oficialnem delu se je razvila živahna prosta zabava. Slovenska narodna pesem je mogočno donela in vsakemu je le prehitro minil čas. Kres je mislil že zdaj nastopiti z veliko prireditvijo. Nastudirana je bila že igra in vse že popolnoma urejeno, ko nam je bila od-

povedana dvorana, ki je bila že obljubljena. Ker v zagrizenem nemško-nacionalnem Gradcu po mnenju naših ljubeznivih sosedov za Slovence ni pristora, nismo mogli dobiti dvorane in veselica se je morala vršiti v manjšem obsegu. Kres se zelo živahno razvija. Sveta dolžnost vsakega graškega zavednega katoliškega Slovence je, da se oklene ognjišča in središča naše misli v liberalno-nacionalnem Gradcu. Posebno naše štajerske Slovence, ki pridejo v Gradec, opozarjamo na Kres, ki jim nudi zavetišče in skrbi za njihovo izobrazbo in pošteno zabavo.

Kako se graška inteligenca vede napram kmetom? Pred kratkim je več graških gospodov v spremstvu nekaj dam in otrok napravilo v okolico izlet. Med potjo so nabirali in trgali na poljih in travnikih razne cvetlice. Tako so vdrlji tudi v neki, ob cesti se nahajajoči travnik in žitno polje, da si tam natrgajo ovetlice. Razdelili so se tako, da so bili eni na travnikih, ostali so pa gazili v dolgem klasnem žitu. Ko kmet, lastnik zemljišča, zagleda to oholo in predrzno mestno gospodo, kako mu tam mandra dolgo travo in lepo klasno žito, jih opomni, naj se takoj odstranijo in mu ne napravljajo škode, ker so letine itak slabe in je z davki preobložen. Na ta kmetov opomin pa so se posmehovali, si ž njim norca brili in ga nazadnje še psovali z najgršimi in impertinentnejšimi psovskami, ter mirno nadaljevali svoj posel, ne meneč se več za kmeta. Tako se torej dandanes vede nemška inteligenca napram lastnemu bratu, nemškemu kmetu, kako šele potem proti slovenskemu? To je torej menda tisti, toliko hvalisani nemški „fortšrit“, katerega nemško časopisje ne more nikdar dovolj prehvaliti. Fej, taki gnusni nemški kulturi!

Afera Hladnik. Poročali smo, kako je trgovec Hladnik v Trstu poslal svoji materi, gospej Hamerlitz v Logatec strupene pilule. Slučaj je nanese, da gospa k sreči ni zavžila strupa. V zaporu se nahajajoči Hladnik je skušal zadnje dni z zvijačo odvaliti od sebe sum. Na skrivaj je s pomočjo jetniškega paznika poslal raznim osebam pisma, v katerih jih je prosil, naj bi priloženi koncept prestavile v italijanščino in poslale preiskovalnemu sodniku, da se s tem odvali sum od Hladnika. Vendar mu je ta nerodni poizkus spodletel. — Zelo udeležena pri celi aferi je tudi Hladnikova žena. Preiskovalni sodnik dr. pl. Graselli ima dosejda že zbranega toliko gradiva, ki jasno dokazuje, da je Hladnik res poslal svoji materi one usodne pilule. Hladnik pride pred ljubljansko poroto.

Akademsko potovanje o počitnicah 1910. V letošnjih počitnicah namerava prirediti odbor katoliških pedagogov počitniško potovanje v Švico, na Francoško, Špansko, med potjo se obišče tudi letošnja svetovna razstava v Bruselju. H koncu se napravi izlet v svetovno znani Oberammergau. Posebni vlak bo vozil v tem redu: Dunaj, Inomost, Einsiedeln, Goldau, Lucern, (Vierwaldstättersee), Montreux, Genf, Lyon, Lurd, Biarritz, St. Sebastian, Bajonne, Bordeaux, Paris, Bazel, Zürich, Inomost, Dunaj. Vožnja s petdnevno hrano stane za III. razred 220 K, za II. razred 300 K. Naznanila sprejema tajnik pripravljalega odbora profesor Viktor Dürport, Dunaj I., Hegelgasse 12. (Pädagogium.)

Francoski izletniki na slovanskem jugu. V soboto dne 11. junija je dospelo pet gimnazijskih profesorjev iz Pariza s svojimi soprogami v Ljubljano. V Ljubljani so se mudili samo 7 ur. Ta čas so porabili, da si ogledajo mesto. Ker je bilo ves čas megleno in deževno vreme, seveda v Ljubljani niso imeli posebnega vžitka. V nedeljo so si ogledali znamenitosti Zagreba. Znamenitosti so jim razkazovali člani društva Zagrebački zbor. Zvečer so se odpeljali z železnico v Bosno do Banjaluke. Od tu potujejo z avtomobilom v Jajce, od tukaj pa v Sarajevo. Iz Bosne se napotijo v Srbijo in od tu preko Bolgarske v Carigrad. Iz Carigrada se vrnejo s parnikom v Marsej. Kakor čujemo, nameravajo svoje potovanje urediti tako, da bodo v Sofiji ob času vseslovanskega kongresa.

Štajersko.

Mariborske novice.

Maribor. Kako zelo velike pravice uživa slovensčina na našem okrožnem sodišču, je jasno razvidno iz vspelega porotnih obravnjav, ki je nabit pred vhom v porotno dvorano. Vse razprave so naznanjene samo v nemščini. Ali je okrožno sodišče samo za Nemce? Opazuje se zadnji čas, da se pošiljajo Slovincem samo nemški pozivi k obravnavam. Menda se to godi brez vednosti predsedstva sodišča.

Maribor. V policijski stražnici pri dravskem mostu je dne 13. junija zvečer eksplodirala goreča petrolejna svetilka. Eksplozija je bila tako močna, da so popokale šipe na oknah, tudi telefonični aparat se je znatno poškodoval. K sreči ni bil noben stražnik v bližini. Nastali ogenj so hitro pogasili.

Mariborski občinski svet je imel dne 15. junija redno sejo. Na dnevnem redu je bil predlog, katerega je podpisalo mnogo mariborskih meščanov, da bi se cesta iz velikega trga skozi Freihaus-ulico proti Nar. Domu razširila. Ta kos ceste od kavarne „Evropa“ naprej je zelo nevaren. Mnogokrat se zaletita po dva voza skupaj, ker se vsled malega ovinka ne more videti daleč naprej. Še človek se ne more izogniti brez nevarnosti težkim vozovom v tem prelazu. — Glavni trg se bo zaradi novega mostu moral nasuti, in sicer od hiše št. 6 na glavnem trgu in do konca mosta. Zastipalo se bo precej visoko. Proste in nezasute o-

stanejo le hiše št. 2, 4 in 6. Ob njih se pusti ozek prostor prazen, zasip pa se zavaruje ob strani z zidovjem. Mestni očetje se že sedaj kesajo, da niso pustili, da bi se stavil most v bližini Narodnega Doma, kjer bi ne bilo treba podirati in drago plačevati hiše. Prepozno spoznanje.

Izpred mariborske porote. Dne 15. t. m. je stal pred mariborskimi porotniki 41 let stari Anton Stojš, obtožen, da je v letu 1909 in letos v Gorici in Mariboru ponarejal petkronske tolarje, srebrne goldinarje in krone, in 20vinarski drobiži, ter je te falzifikate izdajal in širil. Stojš je bil že poprej radi ponarejanja denarja kaznovan na 2 leti težke ječe. Izdeloval je denar iz takozvane britanske kovine. Porotni obravnavi je predsedoval svetnik Morocutti, državno pravdnikštvo je zastopal dr. Duchatsch, zagovarjal je obtoženca dr. Krenn. Porotniki so 1. in 4. glavno vprašanje potrdili, 2. in 3., kakor tudi 5. dostavno zanikali, naka je bil Stojš obsojen na 5 let težke ječe s postom vsakega pol leta.

Dne 16. t. m. se je pred porotnim sodiščem zagovarjal 35letni, oženjeni Mihael Pak, sodnijski sluga v Ptuj. Obtožen je bil nenravnega dejanja. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

Pretep med rdečkarji. Kako velika bratska „ljubezen“ in vzajemnost vlada zadnji čas med mariborskimi rdečkarji, nam kaj lepo potrjuje zanimiv dogodek, ki se je razvil zvečer dne 16. junija na vogalu Nagyjeve ulice. Dva socialno-demokratska sodruga sta se prepirala, kateri od njiju je bolj zvest proletarec. Očividno je alkohol razburkal njune živce, kajti v prepiru sta prišla tako daleč, da sta se na zadnje pošteno zlasala in oklofutala. Konec smešnemu dogodku je napravila žena enega od ljubeznivih sodrugov, ki je prisilila svojemu možu prav močno kľofuto.

Muzej bo prihodnjo nedeljo, dne 19. junija odprt popoldne od 2. do 4. ure, da si ga lahko ogledajo tudi gostje, ki pridejo k javni telovadbi in veselici v Maribor. Vstopnina je 20 vin. Predpoldne je ta dan muzej zaprt.

Celjske novice.

Dobri katoličani so pristaši celjske brezverske strankarije, vsaj tako radi povdarjajo povsod, kjer se jim gre za to, vjeti kakega kalina na svoj lim, kajti le po ovinkarsko, hinavsko in zahrbtno, to je parola, ki so jo izdali njihovi voditelji. Kaki katoličani so ta nadebudna mladina, naj pričuje dejstvo, da so trije nezreli liberalci na veliki petek kljub odločnemu protivenju gostilničarke, ki je pošena žena, jedli ostentativno svinjske klobase. Da ne bode rekla gospoda, da zopet ni res, vam povemo že naprej, da je eden teh „krščanskih“ fantov najti v Zvezni trgovini v Celju, drugi v Zadrugi Zvezi v Celju, tretji pa v Prvi južnoštajerski vinarski zadrugi v Celju. Imena, če hočete, so tudi na razpolago.

Za 3. porotno zasedanje v Celju so bili izzrebani sledeči porotniki: Za glavne porotnike: Ivan Faleskini, Zakot pri Brežicah; Martin Koštomaj, Teharje; Iv. Einfalt, Rogatec; Martin Jug, Sv. Peter pod Sv. gorami; Hans Woschnagg st., Šoštanj; Jakob Dolšak, Videm ob Savi; K. Janič, Zalec; Dominik Bezenšek, Frankolovo; Nikolaj Staroveski, Podčetrtek; Ivan Starkl ml., Sevnica ob Savi; dr. Ludvik Filipič, Celje; Jožef Klinar, Slov. Gradec; Anton Stefancioza, Stojnoselo; Vinko Druškovič, Št. Lovrene; Matija Preskar, Rajhenburg; Ivan Roškar, Ranjkovec; Jožef Makesch, Celje; Anton Stern, Slatina; Karl Teppei, Celje; Ivan Cilensek, Latkovavas; Franc Štor, Osenica; dr. Rob. Lederer, Konjice; Fran Ropan, Ljubčno; Ivan Strenčan, Levec; Alojz Cimperman, Polzela; Blaž Režabek, Konjice; Miha Planinc, Libno; Andrej Levak, Brežice; Fr. Radej, Stara vas; Iv. Kostevo, Pišec; Fr. Krašovic, Št. Jurij ob Taboru; Iv. Pušnik, Šmartno pri Slov. Gradcu; Peter Strašnik, Debro; Anton Chiba, Celje. Nadomestni porotniki: Pavel Kladenšek, Franc Schwarz, Janez Kadej, Alojz Nendl, Alojz Čepel, Avgust Deisinger, Anton Neger, Fran Ušen in R. Stermecki.

Dr. Karlovšek, celjski advokat, ki kaj rad povdarja, da se ne meša med strankarske liberalne politikante, je zopet čutil potrebo, iti pridigovat Kukovec-Božičev liberalizem na Kacove shode v slovenjegraškem okraju. — Mi svetujemo temu gospodu, naj se rajše briga za druge stvari, ki ga bolj bolijo, kmetov pa naj ne hodi dražiti, če hoče, da mu še kateri pride kot klient v pisarno. Mož je dovolj star, da bi lahko uvidel, da na Kukovčevem evangeliju ni zveličanja, niti advokatskega.

Ptujske novice.

Ptujski Nemci bodo v soboto, dne 18. junija zšli zopet v stare, tevtonske čase nazaj. Kurili bodo staronemški kres v čast bogu Vódanu. Naročili so si celo govornika iz Dunaja, nekega dr. Ursinna.

Ustrelil se je zadnji nedeljo Karl Stach, železniški portir v pokoju. Imel je hudo bolezen — raka, ki mu je zmedla pamet.

Grozno neurje je šlo zadnji ponedeljek čez mesto in okolico. Popoldne ob 3. uri je postalo popolnoma temno; oblaki so pluli čisto nizko nad hišami.

Pirichov konkurz. Jožefa Piricha, bivšega tovarnarja za usnje v Ptuj, ki je prišel v konkurz, so zaprli. V Gradcu so pa zaprli njegovega kompanjona, Oskarja Mayerja. — O. ti stebri nemštva na Spod. Štajerskem!

Tržno poročilo. Na živinskem sejmu dne 15. t. m. je bilo 289 konj, 927 goveje živine in 1169 prašičev. Pri goveji živini so bile cene sledeče: Za bike se je plačalo 64 do 74 kron za vsakih 100 kg žive vage; za vole 70 do 74 K, za krave 52 do 68 K. Kupčija je bila pri nekoliko zvišanih cenah dobra. Cena prašičev je bila 1 do 1 K 20 vin. per kg. Prihodnji sejem za koline, govedo in prašiče bo dne 6. julija. Dne 22. in 28. junija bosta pa samo svinjska sejma.

Drugi kraji.

Selnica ob Dravi. Čitalnica v Selnici ob Dravi uljudno vabi na veselico, ki jo priredi na Petrovo, dne 29. junija popoldne na vrtu g. Antona Mesariča. Domači diletantje bodo predstavljali šaloigro „Trije tički“. Po igri nastopi pevski zbor čitalnice. Med posameznimi točkami svira domača godba. Za prosto zabavo je pripravljen srečlov in javna dražba krilatega pevca rumenokljunega kosa, najodločnejšega selniškega Slovence, ki v enomer žvižga le to melodijo: „Slovenec sem...“ Tudi za šaljivo pošto in papirni dež je preskrbljeno. Pri neugodnem vremenu se vrši veselica v nedeljo pozneje. Vstopnina 40 vin. — Opozorjamo in vabimo posebno goste iz Maribora in drugod, naj ne zamudijo narediti izleta v solnčno Selnico, ker imajo tako ugodne zveze z vlaki. Začne se veselica ob 4. uri popoldne. Odbor.

Sv. Bolfenk pri Središču. Liberalci so res čudni ljudje. Nimajo v svoji zvezi napredne mladine še niti 15 deklet. Tako je bilo do sedaj; sedaj pa jih je tako malo, da nimajo nikogar več za predsedništvo. Zakaj ste dne 12. t. m. lovili s silo naša dekleta, in še taka zavedna? Saj veste, da vam je ena odgovorila, da ne mara za vas. Trdite, da ste napredne. S čim pa? Kaj ne, z gizdo in napuhom. Ali ne veste, da napuh pride pred padcem. Pri eni vaši se to ravno sedaj očitno kaže. Naša zveza in Marijina družba pa ima med drugimi nameni, poglaviti namen, ohraniti mladino čisto in v časti. In zato se te družbe in zveze tako iskreno mi mladeniči in dekleta oklepamo. Eno pa vam, liberalci, moramo povedati, namreč to, da ste poleg drugih slabosti nesramni lažnjivci, in sicer zato, ker lažete, da je tisti nesrečni fant naše gore list, ki je v ječi, in da je tajnikov namestnik. To je nesramna laž. Takih mi ne sprejemamo. Se ni oglašil, mi ga tudi k nam nismo vabili in tudi ni naš. Ampak v vašo družbo bi kazalo, da ga sprejmete. Vam bolj „paše“ tak. Za zadnje sumničenje vam bo pa še žal.

Slovenji Gradec. Vloge so zamenjali celjski liberalci. Takrat, ko je pri volitvah za deželni zbor v slovenjegraškem okraju dr. Božiča tako neusmiljeno naklestil naš sedanji državnozborni kandidat dr. Verstovšek, sta imela v zakupu agitacijo propadli dr. Božič sam, in pa od celjske Zadrugne Zveze plačani politični agent Stibler skupno z raznimi velegovorniki, kakor je Kac, Pahernik itd. Advokatu — oha kmetu dr. Božiču je v našem slovenjegraškem okraju postalo sedaj grozdje prekislo ter se skriva drugod, politični blebatač Stibler pa je takrat tudi tako slabo opravil, da si ne upa več v naš okraj in ga niti sam vsemožni general brez armade, dr. Kukovec, ne upa več nikamor pošiljati. Gospodin Stibler bo nemara svoje študije nadaljeval, kar bi bilo tudi dosti bolje za njega, liberalno politiko pa naj pusti, ker za to ni, kakor ga je skušnja naučila. Sedaj strašita Lesničar in Spindler po slovenjegraškem okraju; mi jima pustimo veselje; pri volitvah pa bomo govorili mi.

Podgorje pri Slovenjgradu. Dragi čitatelji malokdaj kaj slišijo iz Podgorja, vendar moram svetu naznaniti, kaj je bilo čudnega dne 12. t. m. Prijedil je k nam general Narodne stranke dr. Kukovec in njegov adjutant Kralj iz Št. Martina na rujavem vozičku s črnim konjičkom. Ko pridirjata blizu cerkve, zagledata trumo vernikov, ki so čakali na službo božjo, se prestrašita in zbežita nazaj v krmo, v kateri je bil napovedan liberalni shod Narodne stranke ravno ob 10. uri, ko je bilo tukaj sv. opravilo. General: „Kaj bo?“ Adjutant: „Čakati morava na armado.“ Ker je bilo tudi nekaj oficirjev pri armadi P. O. M. K. Z., je bilo upanje, da bodo ti že prignali armado. Pa slaba je bila. Kako jih je bilo malo, in še ti so vsi obupani zmajevali z glavami: Slab general in slab adjutant, najbolj slab pa še vaju kandidat. General Kukovec je obiral dr. Verstovška zavoljo zasluzka, koliko bo zasluzil na leto. Adjutant Kralj pa je segel po zlahti, ker se ta ne mara voliti političnega mutca in je povdarjal, da je Honz domačin, župan, veleposestnik. To vse nič ne pomaga, ker ga vsi dobro poznamo in vemo, da je Honz slab župan in ima zanemarjeno posestvo, ter bi bil zato tudi najslabši in najzanemarljnejši poslanec. Takega ne maramo za poslanca, tako so rekli možje, kateri so poslušali generala in adjutanta; posebno, ker so spozgali, da stoječ mlin in molčec jez nič ne zaslužita. Žalostno bi bilo za nas kmete, ko bi imeli takega poslanca, da bi se hodil sprehajati na Dunaj, storil bi pa nič ne. Zatorej zbogom general, adjutant in kandidat Honz. Mi pa bomo dne 4. julija zapisali na glasovnico ime delavnega moža: dr. Karol Verstovšek, profesor v Mariboru.

Šmartin v Rožni dolini. Naša župnija je podeljena častitemu gospodu Jožetu Erkerju, kaplanu v Mozirju. Čestitamo!

Zibika V četrtek, dne 16. t. m. ob ½ na 5. uro nas je precejšen, pa kratek potres vzbudil k ranemu delu.

Puščava. Dne 14. t. m. je pri pranju po nesreči padla v Dravo dekla Zofija Hartman in je utonila. Trupla še niso našli.

Artiče. Velika žalost vlada po celi župniji, ker je bridka smrt v teku enega tedna pokosila gospodinj in gospodarja vrle krščanske hiše, Slovence v Spodnji Pohanci hiš. št. 18. Dne 6. junija popoldne se je vlegla gospodinja Neža Slovenec ter drugi dan radi srčne otrplosti v Gospodu zaspala. Njen mož Janez Slovenec, gostilničar in dolgoletni župan artički, se je vlegel dne 12. junija ter drugi dan za pljučnico izdihnil svojo blago dušo. — Šestnajst let sta živela v zakonu, sedaj pa počivata drug poleg drugega na mrtvaški njivi. Sveti jima večna luč! Izmed enajsternih otrok zapuščata šestero živih sirot. Oj, gorje!

Kokarje. Šodek pri neizogibnem Goveku v nedeljo dne 12. junija je bil klavern in ves mačkast od konca do kraja. Kmetov volilcev malo, pa še tisti so se plašno ozirali, ker so bili skoraj v manjšini proti sklicateljem in govornikom na shodu. Predstavil se je osebno kandidat celjskih mladih dohtarjev pravde, gospod Anza Katz, ki pa je komaj do sape prišel in že so svojo politično modrost začeli razlagati njega zaščitniki: dr. Lipold, dr. Kalan, dr. Koderman, Pahernik, Verdnik, in postavodajalni Knaflič. Vidiš, dragi kmet, to so ti rešitelji kmeta, ki po dohtarsko na zviti način vsiljujejo svojega kandidata kmetom neodvisnim in jih farbajo na vse načine, da s tem vodo na svoj mlin napeljujejo. Kokarčani so si samo radovednost napasli in sklenili voliti soglasno kandidata pravih kmetov, združenih v Slovenski kmečki zvezi. Tisti pa, ki se bodo dali od gospoda nadučitelja Jakoba Knafliča komandirati in voditi, pa bodo volili ne Kaca, ampak najbrž dohtarje Lipolda, Kalana, Kodermana, ali pa Pahernika, Verdnika, ali pa solidarično vseh šest, ker niti vseh šest ne bi bilo za enega poštenega poslanca. O kakem navdušenju pristašev ni misliti bilo, ker jih je bilo samo okoli 5 po številu liberalne baže in tudi teh ni vino kar nič spravilo v ogenj. Pri glasovanju za Kaca so se izglasili samo Knaflič, Govek, Jerko, Irner in Cajner, ki pa že še bodo, vsaj nekateri izpregledali. Sklep razsodnih neodvisnih kmetov-volilcev občine Kokarje pa naj bo: Dne 4. julija vse na volišče, dan zmage mora biti naš, vse za našega skupnega kandidata gospoda profesorja dr. Verstovška. Z njima svitlim mečem na zmage pot!

Narodno-obrambno delo.

Pet različnih vrst narodnih kolekov v korist obmejnih Slovencev bo razpečavala od prihodnje sotebote naprej pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani. Koleki: Slomšek, Einspieler, Slovensko dekle, St. Ilj, Slovenska zemlja so po dva vinarija, rekupovalcem, društvom 20% popusta. Naj ta kolek takoj naroče naši somišljeniki, naša društva, posojilnice, župni uradi, županstva! Dne 10. julija povsod razpečavajte narodne koleke v korist obmejnih Slovencev, in v ta namen koleke že sedaj naročajte, da se pisarni preveč dela naenkrat ne nakupiči. Na naročila brez denarja se ne more ozirati.

„Slovenska Straža.“ Spored seje širšega odbora „Slovenske Straže“ v sredo dne 22. junija v posvetovalnici K. T. D. v Ljubljani: Popoldne od 9. do 1. ure: 1. Poročilo načelstva; 2. poročilo trgovskega odseka; 3. referat o snovanju knjižnice; 4. referat o kočevskih razmerah; 5. poročila odbornikov iz Koroške, Štajerske, Goriškega in Tržaškega. — Popoldne od 2. do 5. ure: 1. Poročilo o pripravah za ljudsko štetje in slučajnosti.

Na dan podružnice „Slovenske Straže.“ Doslej je naznanjena osrednji pisarni „Slovenske Straže“ ustanovitev naslednjih podružnic „Slovenske Straže“: 1. Osrednja moška podružnica v Ljubljani. — 2. Osrednja ženska podružnica v Ljubljani. — 3. Dunaj. — 4. St. Ilj. — 5. Vipava. — 6. Kronberg. — 7. Sv. Ivan pri Trstu. — 8. Trnovo na Notranjskem. — 9. Krka pri Zatični. — 10. Šmartno pod Šmarno goro. — 11. Kamnik. — 12. St. Vid pri Vipavi. — 13. Velikovec in okolica. — 14. Makole. — 15. Celje. — 16. Črnomelj. — 17. Homec. — 18. Cerkno. — 19. Ljutomer in okolica. — 20. Kranj. — 21. Hotederšica. — Tudi vse druge slovenske župnije na dan s podružnicami! Vse potrebno pri vladi preskrbi pisarna „Slovenske Straže“ v Ljubljani, kateri naj se pošlje 2.20 K za koleke. Podrobni podatki se dobe v oklicu, ki je izšel v „Slovenec“ v petek dne 10. junija. Prosimo, da se naznanila o ustanovitvi podružnic osrednji pisarni nemudoma pošljejo! (Cas hiti — zato je nujno treba, da nikjer ne odlašajo s pripravljalnimi deli za 10. julij!

Tako se dela! — Za vzor vsem našim župnijam! Iz Hotederšice pri Logatcu piše osrednji pisarni „Slovenske Straže“ gospod Ivan Petkovšek ml.: „Zgoraj podpisani sem sklical na 12. t. m. skupno sejo vseh odborov naših društev in odsekov ter zastopnikov občine z gospodom županom in pa dvema svetovalcema, kjer smo soglasno sklenili ustanovitev podružnice „Slovenske Straže“, obenem pa določili natančen spored slavlja dne 10. julija. Naj ga tu navedem: 4. julija zvečer ob 9. uri odhod z lampijončki iz društvenih prostorov h kresu. Ko se zažge kres, se, če le mogoče, strelja s topiči, iz cerkve zadone zvonovi. Kres je združen z velikim umetnim ognjem, petjem in govorom. — 10. julija: Ob 9. uri slovesna sveta maša s cerkvenim govorom o svetem Cirilu in Metodu. Sv. maše se udeleže skupno vse naše posvetne in cerkvene organizacije, (kakor tudi gospodarske, in občinski odbor. Ob 1. uri popoldne

ustanovni občni zbor podružnice „Slovenske Straže.“ Ob 3. uri predavanje, petje in igra „Slovanska apostola.“ Z Bogom za narod!“ — Naj se povsod dela po tem vzorec. Kjer ni bilo sestankov dne 12. t. m., naj se povsod vrše organizatorični sestanki vsaj prihodnjo nedeljo dne 19. t. m.!

Himna „Slovenski Straži“ je izšla in se dobiva v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani po 20 vin. en izvod.

Nemci žgo kresove po naših gorah. Podružnici Südmarke v Celovcu in Beljaku sta izdali oklic, naj Nemci dne 23. t. m. ob 9. uri zvečer zažgo po vseh koroških gorah in hribih kresove: „Sonnwendfeler!“ Naš odgovor naj dobe z našimi pripravami za „Slov. Stražo.“

Slovanska epopeja.

Nedavno tega se je poročalo iz Belgrada in Sofije, da je neki ameriški milijonar dal slavnemu češkemu slikarju Alfonzu Muhi na razpolago ogromno svoto, da napravi ciklus slik, predstavljajočo slovansko epopejo — slovansko vzajemnost. Tej vesti nismo pripisovali posebne važnosti.

In vendar se ta vest potrjuje, potrjuje pa jo slikar Alfonz Muha sam.

Slavni češki umetnik se je te dni mudil na potu v Belgrad in Sofijo v Zagrebu in se je pri tej priliki razgovarjal z enim izmed sotrudnikov „Agramer Tagblatta.“

O tem razgovoru čitamo v imenovanem listu to-le:

„Ob priliki svojega četrtega bivanja v Ameriki se je Muha seznanil z ameriškim multimilijonarjem, ki je pri njem naročil ciklus slik, ki naj predstavljajo „slovansko epopejo.“

Poldrugi milijon dolarjev je sijajna kupnina, ki jo je bogataš nakazal umetniku za ta umotvor. Epohalno delo, ki ga ima izvršiti Muha, bo imenovani milijonar kasneje daroval češki prestolnici — zlati Pragi. Za sprejem te zbirke slik se zgradi poseben umetniški hram.

Istčasno pa je mestna občina praška poverila Muhi izvedbo še drugega umotvora.

Za reprezentacijsko hišo, ki jo gradi mestna občina praška, ima umetnik preskrbeti galerijo slik, predstavljajočih slovansko vzajemnost.

Dvajset slik, 9 metrov dolgih in 6 metrov širokih, ima krasiti dvorano reprezentacijske hiše praške občine.

Vsi ti umotvori morajo biti tekom enega leta gotovi.

Alfonz Muha je zaključil svoj razgovor o tej temi s temi-le besedami:

„Veliko delo, s katerim hočem kronati svoje umetniško delovanje, zahteva obsežne študije, vsled česar sem se napotil na rekognoscijsko in študijsko potovanje na Balkan. Na potu iz Prage, v katere bližini sem si s svojo soprogo ustvaril svoje ognišče, je bila moja prva postaja Ljubljana. Smer mojega potovanja je sedaj: Zagreb, Belgrad, Sofija. Od tu se vrnem preko Rumunske in Galicije zopet v Prago.“

Koroško.

Celovec. Pred tukajšnjo deželno sodnijo se bo vršila v kratkem zanimiva obravnava o tržaški irendenti. O božiču minolega leta je bil v Trstu aretiran neki privatni uradnik, imenom Bruno Feluga. Osumljen je, da je skriv pri znani tržaški bombni aferi v italijanskem telovadnem društvu. Najvišji sodni dvor je iz tehničnih vzrokov določil, da vodi sodno razpravo celovsko deželno sodišče.

Koroški Slovenci in banka Slavija. Čudno je, da „slovanski“ zavod, za kakoršnega bi rada veljala po vsej sili Hribarjeva Slavija, pošilja zadnji čas Slovincem po Koroškem in tudi na Štajerskem večkrat pisma z nemškimi naslovi.

Koroški slovenski liberalci so res pravi reveži. Njih glasil „Korošec“ ima dosedaj že 10.000 kron deficita. Ko je začel list izhajati, se je reklo, da bodo ljubljanski liberalni mogotci prevzeli deficit. A sedaj, ko se jim je poslal račun, so to hvaležno odklonili. „Korošec“ bo moral prenehati. Slaba prede liberalizmu na Slovenskem.

Beljak. [Dne 7. t. m. je polkovnik Vid Novak zapustil naš kraj, da prevzame v Inomestu poveljništvo 1. polka cesarskih lovcev. Poveljništvo 8. lovskega bataljona je istega dne oddal majorju Novakoviču plem. Gjuraboju.

Kranjsko.

Dve novi cerkvi na Kranjskem. Dne 13. junija je prevzvišeni knezoškof ljubljanski blagoslovil novy cerkev v Prečni pri Novem mestu. Stara župna cerkev je bila zidana na mehkih tleh in je ni bilo več mogoče popravljati. Spomladi leta 1907 so pričeli zato zidati novo cerkev. Sedaj je že skoraj vse dovršeno, samo v notranjosti je tupa tam še kaj treba. Cerkev je zidana v čistem gotičnem slogu. Dolga je 40 m, široka 20 m, visoka 23 m, zvonik pa 56.5 m. Zgradba stane 125.000 kron, ne všteti notranje oprave in tudi ne vožnje, dela in truda požrtvovalnih faranov. — Drugo cerkev nameravajo še le pričeti graditi. Kakor se namreč sliši, hočejo č. oo.

jezuiti sezidati v Ljubljani na voglu Elizabetne ceste in Ciril-Metodove ulice novo cerkev posvečeno sv. Jožefu. Sedaj je pri jezuitih kapelica sv. Jožefa, ki je pa vedno pretesna, zato nameravajo zgraditi cerkev. Zidana bo v romanskem slogu in prostorna bo približno 600 kvadr. m. S pripravljalnimi deli se prične v kratkem.

Narodno gospodarstvo.

Za čebelarje. Meseca maja je dobil župnik v Preddvoru Fran Lakmayer 47 naravnih rojev od 20 prezimljenih starcev.

Prodaja živine. Če prodajamo živino, potem moramo paziti na to, da jo ugodno postavimo pred kupovalca. Ako jo postavimo nižje, nego stoji kupovalec, potem se mu zdi manjša, nego je v resnici. Najlažje se presodi živina, ako stoji nekoliko višje, nego ogledovalec. Predno postavimo živino na trg, treba ji porezati parklje, izčesati rep in celo dobro osnažiti. Če ima krava poraščeno vime z dolgimi dlakami, moramo jih postriči. Če je govedo po svojem telesu močno kosmato, je najbolje, ako ga ostrizemo pred prodajo. Kupcem, katerih ne poznamo, posebno, če so iz daljnih krajev, ne smemo biti nikdar porok za izstop maternice, za jetiko, za kakšno gotovo množino mleka ali pa za oteltev v gotovem času. Če smo pa sploh za kako stvar porok, pa moramo že precej pri prodaji določiti, najbolje pisмено odškodninsko svoto zato, da pozneje nimamo sitnosti s tožbami.

Važna iznajdba za mlatilnice. Kar dandanes kmetu največ skrbi povzroči in ga največ stane, je delo. Ne samo / da je delavska moč v cenah zelo poskočila, ampak kar je še hujše, da pogosto za nujna in dolgotrajna dela sploh ni mogoče dovolj delavcev dobiti, kakor na primer za mlačev z cepmi. Veliko posestnikov si je radi tega že omislilo ročne mlatilnice ali še boljše na gepelj. Vsako leto pa čitamo po časopisih: pri tem posestniku je mlatilni stroj odtrgal delavcu roko, pri drugem mu zmečkal prste in tako enako. Takšna nesreča zadene seveda najhujše poškodovanca, pa tudi delodajalec je pri tem prizadet. Nekaj mu že vest očiha, da je več ali manj skriv nesreče in ima še razven tega pote, sitnosti in stroške. Pogosto pa je gmotno tudi oškodovana občina, katera je primorana potem za takega pohabljenca do smrti skrbeti. Dva uradnika / tvrdke Majdič, Merkar, Celje, gospoda Zamuda in Vivoda sta iznajdla pripravo, katera se da na vsak mlatilni stroj pritrditi, katera vsako takšno ponesrečenje zabrani in onemogoči. Izdeluje jo znani ključavničarski mojster Rebek v Celju, na katerega se lahko vsak v tej zadevi za podrobno pojasnilo obrne. Skoraj gotovo bode politična oblast to res potrebno in koristno iznajdbo, katere patent je že naznanjen, v porabo pri vsaki mlatilnici zaukazala. Vsem posestnikom mlatilnic se prav nujno priporoča, si to pripravo naročiti, da se s tem izognejo nesreči in odgovornosti.

Razgled po svetu.

Nesreča v rudniku. Iz Gelsenkirchena poročajo, da so v tamkajšnjem rudniku eksplodirali plini. Vsled tega se je podrl rov v dolgosti 80 metrov. Tam je bilo zaposlenih 17 mož: 14 je več ali manj ranjenih, 3 so pa še zaprti v rudniku. Eksplozija je bila tako močna, da sta se v mestu podrla dva dimnika.

Otrovane hostije. Rebenvelierski župnik je bil pri maši zastrupljen s hostijo ter je njegov položaj smrtno nevaren. Tudi druge hostije so bile otrovane. Ne ve se, kdo je izvršil ta zločin.

Nedolžna obešena. V obmejnem mestu Irske se je vršil te dni izreden pogreb. Tam sta bila pred 25 leti obešena brata Mark Kernakova, obsojena radi umora. Tekom časa pa se je dognalo, da ona dva nista bila nič kriva, da sta bila torej po nedolžnem obešena. Pokopana sta bila na pokopališču jetnišnice; ko so je sedaj porušili, so priredili obema svečan pogreb na mestno pokopališče. Udeležilo se ga je na tisoče ljudi, med njimi tudi razni poslanci.

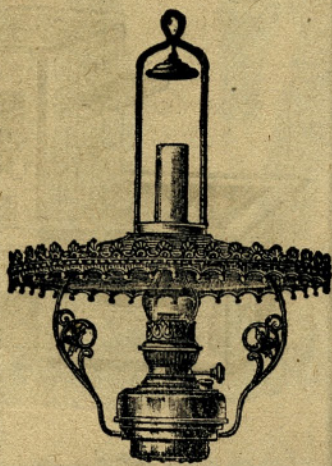
Rothschildi — dediči. Iz Nizze se poroča, da so bratje Rothschildi v Parizu podedovali 7 milijonov frankov, in sicer jim je zapustil neki zasebnik v Mentone, ker so njegove finančne zadeve tako „izborni in spretno upravljali“. Sorodniki, ki bi ugovarjali proti tej oporoki, se niso oglasili.

Časnikar, ki je moral snesti svoj članek. Nek časnikar, Louis Page, v ameriškem mestu Redbay, je bil kaznovan na izreden način vsled svoje časnikarske drznosti. Povabljen je bil na neko zabavo k ugledni družini, drugi dan pa je priobčil v svojem listu o zabavi poročilo, ki nikakor ni ugajalo nekaterim gospodom. Opisoval je toalete dam na tak način, da so soprogi sklenili, maščevati se vsled tega. Obiskali so ga v uredništvu ter brez dolgih ceremonij prisilili časnikarja, da je pojedel oni članek o zabavi, izrezan iz časopisa. Sedaj je vložil Page tožbo zaradi nasilja ter zahteva 50.000 frankov odškodnine. — Tudi v Celju je nekaj takih ljudi, ki bi morali sami prebavljati svoje spise.

Črni polki v Franciji. V Franciji je zopet postalo aktualno vprašanje za vpeljavo črnih polkov. Namerava se namreč v Alžiru uvesti splošno obvezno vojaško službo, kar bi dalo stalno 100.000 črnih vojakov. Ti bi služili le v svoji domovini, le v slučaju kako evropske francoske vojske bi se jih pozvalo v Evropo.

Edina štaj. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno
Franc Strupi : Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.
Prevzetje vseh steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.
..... **Najsolidnejša in točna postrežba.**

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v **CELJU**, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka.

Domači hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5% do $5\frac{1}{2}\%$ brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

== **Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.** ==

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Nikoli več

ne bodem menjal mila, od-kar rabim Bergmanovo Steckenpferd-lilijino milo (znamka Steckenpferd) od Bergmanna & Co., Tešín na Labi, ker je to milo najbolj učinkujoče od vseh drugih zdravilnih mil zoper pege; pospešuje tudi, da ostane polt sveža in lepa. Komad stane 80 vin. in se dobi v vseh lekarnah, drožerijah itd.

Čez 30 let obstoječa, dobro vpeljana

== **gostilna** ==

v prometnem kraju, na najboljšem prostoru, pri farni cerkvi se po ceni proda. Vprašanja nasloviti pod: „Savinjska dolina“ na upravništvo Straže.

Ogromno

denarja si lahko prihranite ako takoj naročite čajgastostanke za ženske obleke, 20 metrov po 8, 10 in 12 K, iz narodne veletrgovske hiše

R. Stermecki, Celje.

Trgovina tiskarne sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta števil. 5

Zastonj

se ne trži, ampak po zmerni ceni s tiskovinami za posojilnice, ki so pri ljubljanski ali celjski zvezi, za občinske urade, za krajne šolske svete in šolska vodstva, za odvetnike, notarje, trgovce obrtnike in zasebnike in vsa društva. Krasne diplome za častne ude, zavitke in pisma s tvrdko, vizitke, vabila za društvene veselice, lepake in letake izdeluje tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Zastonj

se ne trži, pač pa po nizki ceni s trgovskimi knjigami, odjemalnimi knjižicami, papirnatimi vrečami, kreda, svinčniki, črnilom, peresi, tablicami, kartami za tombolo, lampijoni, papirnatimi krožniki in servieti, pismenim papirjem v mapicah in kasetah, albumi za fotografije in razglednice, spominskimi knjigami za gospodične, vsakovrstnimi razglednicami.

Zastonj

se ne trži, pa ugodno kupite podobice za molitvenike, slike v spomin na prvo sv. obhajilo, podobe sv. družine za steno z milo godbo po 15 K in 20 K, stenske slike papeža, cesarja, škofa, raznih svetnikov, rožne vence iz ribje kosti, lesa in kokosa, svetinje iz aluminija, ki nikdar ne rjavijo, škapulirje vsake vrste, križce stoječe, ki se rabijo pri bolnikih in križe viseče za steno.

Brzjavlj.: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba

Brzjavlj.: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-

seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška

... obrt s strojnim obratom. ...

Izvrševanje vseh stavbenih del:

kakor stopnice, fasad, podbojev,

pomolov, nastavkov itd. iz različ-

... nih kamenov in cementa. ...

Specialna delavnica in podobarski atelje za umetna cerkvena dela

kakor: altarjev, obhajilnih miz, prižnic, kropilnih in krstnih

... kamnov itd. ...

Brušenje, puliranje in struganje

... kamena s stroji. ...

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih spomenikov

iz različnih marmornih vrst granitov in sijenitov po razno-

vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih

... rodbinskih grobišč (rakev). ...

Tlakovanje cerkva, dvoran in hodnikov s šamotnim ali cementnim

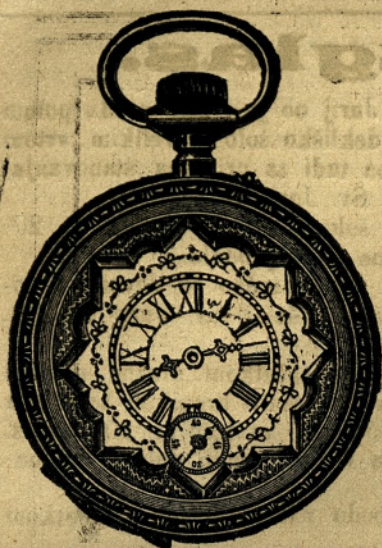
... tlakom. ...

Izdelovanje pohištvenih plošč iz različnih najbolj idočih marmornih

... vrst v vseh oblikah. ...

Popravljanje spomenikov, izdelava

... vanje napisov v iste. ...

Svoji k svojim!

**Urar, očalar
in zlatar**

Franjo Bureš

**Maribor
Tegethofova cesta 33**

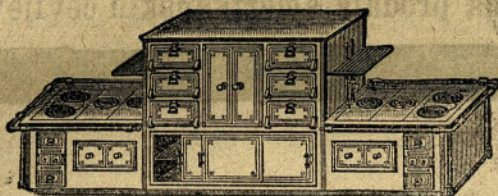
peró kolodvorom, priporoča
svojo bogato zalogo zlat-
nine, srebrnine, ur i. t. d.
po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in
jasnim glasom iz najboljših tovarn.
10 Priznana najboljše igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gornje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa,
emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele,
restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s
plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer
ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni
Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vra-
čajo. Ceniki zastoj.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

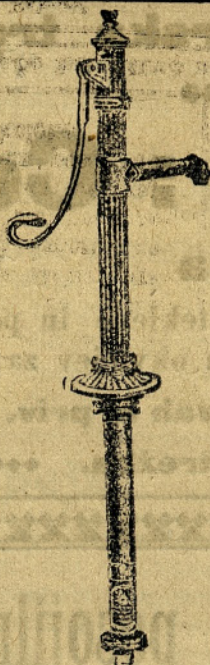
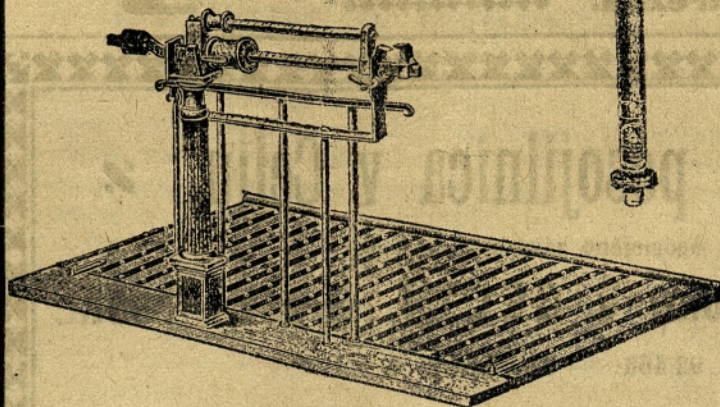
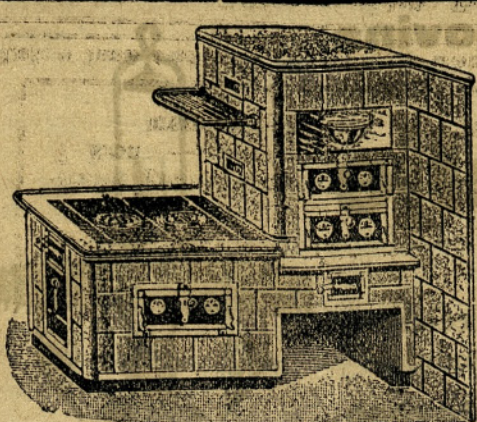
Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinočasse štef. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu ob-
činstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob,
društvenih odrov, napisov na steno,
deske, plošče in steklo ter za
vsa v pleskarsko in slikar-
sko stroko spadajoča
:: dela. ::

53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast.
koncesionirani vodovodni instalater

Ivan Rebek, Celje

Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in za-
sebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne,
kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tu-
di vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove
itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike,
gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov
iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izde-
lujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brücken-
wagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popra-
vilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa
v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno
in solidno, vse po zmernih cenah.

Na debelo!

Priporoča se

Na drobno!

edina narodna trgovina

galanterijskega, norimberškega in modnega blaga, kakor
tudi igrač.

Prica & Kramar v Celju

na voglu Graške- in Krožne ceste.

68

Umetni zavod za slikanje na steklo

Maks Tušek : Ljubljana

Sv. Petra nasip št. 7

se priporoča preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom
za izdelovanje slikanih cerkvenih oken, in vse v to stro-
ko spadajoča dela po najnižji ceni.

Načrte in proračune na razpolago.

Za obmejne Slovence!

Od vsakih 1000 K, za katere se kdo zavaruje
za življenje pri meni, odstopim 4 K na me od-
padajoče provizije, za obmejne Slovence. ::

Franc Pograjc, glavni zastopnik „Vzajemne
zavarovalnice“, Maribor, Fabrikasse 21.
Sprejemam zavarovanja proti ognju pod najugodnej-
šimi pogoji.

42

ROBERT DIEHL, žganjarna, Celje,

priporoča svojo doma
žgano slivovko, tropi-
novec, vinsko žganje,
brinjevec kakor tudi

**štajerski
konjak.**

Spodnještajerska ljudska posojilnica v MARIBORU,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Stolna ulica št. 6 (med glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: na-
vadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%.
Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in
1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se spre-
jemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obre-
stovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so
poštno hranilne položnice na razpolago (šek konto
97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni
varnosti po 4¾%, na vknjižbo sploh po 5%, na
vknjižbo in poročstvo po 5½% in na osebni
kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vre-
dnostnih papirjev. Dolgove pri dragih denarnih za-
vodih prevzame posojilnica v svojo last proti po-
vratni gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo
7 kron. — Prošnje za vknjižbo dela posojilnica
brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne
in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izjemši
praznike. — V uradnih urah se sprejema in iz-
plačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12.
dopoldne in od 2.—5. popoldne.

6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.